

29 Ekim 2023
SAYI: 2023/43

ANKASAM bülten

Şi Cinping'in Kuşak ve Yol Forumu Açılış Konuşması

07 Zengezur
Koridoru'nun
Azerbayca ve Rusya
Açısından Önemi

29 Avrupa Birliği
Enerji Reformu

İÇİNDEKİLER

ANKASAM ANALİZ

- 03** Çin-ABD Görüşmeleri ve Bölgesel Gelişmeler
Zeki Talustan GÜLTEN
- 07** Zengezur Koridoru'nun Azerbaycan ve Rusya Açısından Önemi
Ayşe Süreyya PEKÇETİN
- 11** ABD-Japonya-Güney Kore Üçlü Tatbikatları
Zeki Talustan GÜLTEN
- 15** Kuzey Kore'nin "Yeni Soğuk Savaş" Endişeleri
Zeki Talustan GÜLTEN
- 19** Moskova-Pekin Diyalogunda Ukrayna Krizi'nin Etkisi
Zeki Talustan GÜLTEN
- 23** İklim Krizi Çerçevesinde ABD-Çin İlişkileri
Zeki Talustan GÜLTEN
- 27** Finlandiya'ya Siber Saldırı ve Bölgesel Güvenlik
Sena BİRİNCİ
- 05** Şi Cinping'in Kuşak ve Yol Forumu Açılış Konuşması
Zeki Talustan GÜLTEN
- 09** "Ukrayna Krizi" Bağlamında Yaklaşan Rusya Seçimleri
Zeki Talustan GÜLTEN
- 13** Moskova-Pyongyang İlişkilerinin Geleceği
Zeki Talustan GÜLTEN
- 17** Hint-Pasifik'te Japonya-Filipinler Güvenlik İşbirliği
Ayşe Süreyya PEKÇETİN
- 21** Kuzey Kore'nin Yeni Nükleer Yasası
Zeki Talustan GÜLTEN
- 25** Ukrayna'nın Rusya'ya "Karşı Saldırısı" ve ABD'nin Planı
Dr. Cenk TAMER
- 29** Avrupa Birliği Enerji Reformu
Ömer Faruk PEKGÖZ

ANKASAM ANALİZ

Çin-ABD Görüşmeleri ve Bölgesel Gelişmeler

28 Eylül 2023 tarihinde Çin Dışişleri Bakan Yardımcısı Sun Weidong, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Doğu Asya ve Pasifik İşleri Müsteşar Yardımcısı Daniel Kritenbrink ile Washington'da bir araya gelmiştir. Diplomatlar, bölgesel konular üzerine "derinlemesine" görüşmeler gerçekleştirmiş ve bu temaslar, her iki tarafın da açık iletişimi sürdürdüğünü ortaya koymuştur.[1]

Her iki ülkenin Asya işlerinden sorumlu diplomatları, iletişim hatlarını açık tutma çabalarının bir parçası olarak bölgesel konularda samimi, derinlemesine ve yapıcı bir danışma gerçekleştirmiştir. Taraflar; Myanmar, Kuzey Kore ve deniz konuları gibi bölgesel konuların yanı sıra ikili ilişkilerde en tartışmalı konulardan biri olan Tayvan meselesini de ele almışlardır.[2]

Çin Dışişleri Bakanlığı, bu görüşmelerin ikili mutabakata dayalı olduğunu ve ABD tarafının daveti üzerine gerçekleştiğini söylemiştir. Bu bağlamda Tayvan Boğazı'ndaki barış ve istikrarın temelini "tek Çin" ilkesi olduğu vurgulanmış ve Çin'in bu konudaki pozisyonu net şekilde ortaya konmuştur. Ayrıca Çinli üst düzey diplomat Sun, ABD'nin Asya-Pasifik stratejisi ve Güney Çin Denizi gibi konulara ilişkin yaklaşımlarını da dile getirmiştir.[3]

Görüşmeler sonrası yapılan açıklamada, her iki tarafın da Asya-Pasifik konularında iletişimi sürdüreceği belirtilmiştir. Bu görüşme, son aylarda her iki ülkenin üst düzey yetkililerini içeren bir dizi yüksek düzeyli görüşmeler zincirinin en son örneğidir. Yakın zamanda ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, Çin Başkan Yardımcısı Han Zheng ile New York'ta bir araya gelmiş ve ilerleyen haftalarda "iletişim hatlarını açık tutma ve üst düzey görüşmelere devam etme" konusunda taahhütte bulunmuşlardır.[4]

Zeki Talustan GÜLTEN
ANKASAM Asya-Pasifik Araştırma Asistanı

BASINDA ANKASAM

- 32** Medya

DERGİLER

- 33** Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi

Bölgesel Araştırmalar Dergisi

Ayrıca Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Malta'da ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan'la "samimi, somut ve yapıcı" görüşmeler yapmış ve Tayvan, Ukrayna'daki savaş ve ilave üst düzey görüşmeler gibi konuları ele almışlardır. The Wall Street Journal, Çin Başbakan Yardımcısı He Lifeng'in ABD ziyareti için hazırlık yaptığını duyurmuştur. Bunun yanı sıra Gazete, Dışişleri Bakanı Wang Yi'nin Ekim ayında Şi-Biden görüşmelerine hazırlık yapmak amacıyla bir ziyaret planı yaptığını söylemiştir. Sun ve Kritebrink arasındaki görüşme, yakın zamanda Beyaz Saray'da düzenlenen ikinci ABD-Pasifik Adaları Forumu'nun ardından gerçekleşmiştir.[5]

İkili görüşmelerde, "serbest, açık, bağlantılı ve güvence altında bir Hint-Pasifik bölgesinin önemi" vurgulanmıştır. Son bir yıl içerisinde Washington ve Pekin arasındaki rekabet, giderek Asya-Pasifik'e kaymıştır.

Bu gelişmeler ABD ve Çin arasındaki iletişim kanallarının daha açık bir şekilde kullanılmaya başlandığına işaret etmektedir. Washington'da gerçekleştirilen bu önemli görüşme, Asya-Pasifik bölgesindeki kritik konular hakkında derinlemesine bir diyalog ortamında gerçekleşmiştir.

Bu bağlamda özellikle vurgulanan Tayvan konusu, ABD-Çin ilişkilerindeki en hassas konulardan biridir. Kritebrink, Tayvan konusundaki hassasiyeti ve taraflar arasındaki diplomatik ilişkilerin altını çizmiştir. Ayrıca Myanmar, Kuzey Kore ve deniz meseleleri gibi diğer bölgesel konuların da ele alındığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak ABD ve Çin arasında diyalog ve işbirliği sürecine dair olumlu gelişmeler yaşanmaktadır. Bu, bölgesel tansiyonu düşürecek ve istikrarın sağlanmasına olumlu etkiler yapacaktır.

[1] "China-US Ties: Beijing and Washington Diplomats Overseeing Asian Affairs Meet in Sign of More Open Communication", South China Morning Post, <https://t.ly/OSLXQ>, (Erişim Tarihi: 30.09.2023).

[2] "China-US Ties: Beijing and Washington Diplomats Overseeing Asian Affairs Meet in Sign of More Open Communication", Yahoo Finance, <https://finance.yahoo.com/news/china-us-ties-beijing-washington-093000757.html>, (Erişim Tarihi: 30.09.2023).

[3] "China-US Ties: Beijing and Washington Diplomats Overseeing Asian Affairs Meet in Sign of More Open Communication", South China Morning Post, a.g.e., (Erişim Tarihi: 30.09.2023).

[4] "China-US Ties: Beijing and Washington Diplomats Overseeing Asian Affairs Meet in Sign of More Open Communication", Yahoo Finance, a.g.e., (Erişim Tarihi: 30.09.2023).

[5] "China-US Ties: Beijing and Washington Diplomats Overseeing Asian Affairs Meet in Sign of More Open Communication", South China Morning Post, a.g.e., (Erişim Tarihi: 30.09.2023).

ANKASAM ANALİZ

Şi Cinping'in Kuşak ve Yol Forumu Açılış Konuşması

18 Ekim 2023 tarihinde Kuşak ve Yol Girişimi'nin onuncu yılı anısına düzenlenen forumun açılış konuşmasını yapan Çin Devlet Başkanı Şi Cinping, yabancı şirketlere Çin'in büyük pazarına daha fazla erişim ve diğer gelişmekte olan ekonomilere 100 milyar doların üzerinde yeni finansman sözü vermiştir.[1]

Şi Cinping'in öncülüğünde başlatılan bu girişim sayesinde dünya genelinde enerji santralleri, karayolları, demiryolları ve limanlar gibi altyapılar inşa edilmiş ve Çin'in Afrika, Asya, Latin Amerika ve Ortadoğu'yla olan ilişkileri derinleşmiştir.

Forumun görkemli açılış töreninde Şi Cinping, Çin Gelişim Bankası ile Çin İthalat ve İhracat Bankası'nın her birinin 350 milyar yuan (47,9 milyar dolar) finansman kaynağı sunacağına söz vermiştir. Ayrıca Pekin'in İpek Yolu Fonu'na Kuşak ve Yol Girişimi projelerini desteklemek için ek 80 milyar yuan (11 milyar dolar) yatırım yapılacağı belirtilmiştir.[2] Bunun yanı sıra devlet mülkiyetinde, dijital ekonomide, fikri mülkiyet haklarında ve kamu alımlarında reformlar yapacaklarını ifade eden Şi Cinping, şu ifadeleri kullanmıştır:[3]

"Üretim sektöründe yabancı yatırım erişimine yönelik kısıtlamaları kapsamlı bir şekilde kaldıracağız. Sınır ötesi ticaret ve hizmetlerde yatırım erişimini genişleteceğiz ve dijital ürünler için pazar erişimini artıracacağız."

Şi Cinping'in öncülüğündeki Kuşak ve Yol Girişimi, küresel altyapı projelerini ve ekonomik ilişkileri derinleştirme hedefini içermektedir. Çin Devlet Başkanı, forumda yaptığı konuşmada, ülkesinin altyapı projelerine yönelik uluslararası finansmanı artırma ve yabancı şirketlere Çin pazarına erişimi kolaylaştırma sözleri vermiştir. Bu taahhütler, özellikle Çin ekonomisinin hızlanması adına önemli bir destek olarak nitelendirilebilir.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve müttefiklerinin baskılarının arttığı bir dönemde Çin'in imalat ve tedarik zincirlerine olan bağımlılıklarını azaltma çabalarına atıfta bulunan Şi Cinping, ülkesinin yabancı firmalar için daha adil bir ortam yaratacağına yönelik taahhütlerini yinelemiştir.[4]

**Zeki Talustan
GÜLTEN**
ANKASAM Asya-
Pasifik Araştırma
Asistanı

"İdeolojik çatışmaya girmiyoruz, coğrafi-politik oyunlara ve klik politik çatışmalarına da katılmıyoruz. Tek taraflı yaptırımlara ve ekonomik baskıya karşıyız."

Forumda, Çin'in yabancı yatırımcılar için daha adil bir ortam yaratma ve sınır ötesi ticareti genişletme taahhüdü vurgulanmıştır. Buna ek olarak, dijital ürünler için pazar erişimini artırma ve fikri mülkiyet hakları gibi alanlarda reformlar yapma sözü de önemli bir gelişmedir.

Forum'a çoğunlukla gelişmekte olan ülkelerden oluşan 130'tan fazla temsilci katılmıştır. Bunlar arasında en az 20 devlet ve hükümet başkanı bulunmaktadır.[5] Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin de foruma katılarak Ukrayna'daki savaşın yarattığı izolasyona rağmen Çin'e olan ekonomik ve diplomatik desteğini ortaya koymuştur.

Şi Cinqing'den hemen sonra konuşma yapan Putin, Kuşak ve Yol Girişimi için "gerçekten önemli, küresel, geleceğe yönelik, daha adil, çok kutuplu bir dünya ilişkileri yaratmayı amaçlayan bir girişim" ifadelerini kullanmıştır.[6] "Bu gerçekten küresel bir plan" diyen Putin, Çin'in bu girişiminin Rusya'nın büyük Avrasya alanı oluşturma planlarıyla son derece uyumlu olduğunu söylemiştir.[7]

Endonezya, Arjantin, Kazakistan, Sri Lanka, Kenya ve diğer ülkelerin devlet başkanları da dahil olmak üzere katılımcılar arasında Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri António Guterres de yer almıştır. Çoğu Batı Avrupa ülkesi ve Amerikan müttefikleri ise foruma daha düşük düzeyde katılım sağlamıştır.[8] Kuşak ve Yol Girişimi'nin ihmal edilmiş bölgelere kalkınma getirebileceğini söyleyen Guterres, bu girişimin fosil yakıtlara bağımlılıktan uzaklaşma sürecini hızlandırabileceğini ifade etmiştir.[9]

Çin, Kuşak ve Yol Girişimi sayesinde Dünya Bankası'yla eşdeğerde önemli bir kalkınma projeleri finansörü haline gelmiştir. Pekin Hükümeti'ne göre bu girişim, neredeyse 1 trilyon dolar değerinde 3.000'den fazla projeyi hayata geçirmiştir.[10]

Sonuç olarak Şi Cinqing, yabancı yatırımcılara daha fazla erişim, finansman desteği ve ticaret fırsatları sunma sözleri vererek bu girişimin uluslararası boyutta daha da genişlemesine katkıda bulunulacağını belirtmiştir. Forum, farklı ülkelerin ve liderlerin bu girişimi nasıl değerlendirdiğini ve Çin'in küresel altyapı projelerinin geleceğini nasıl şekillendirebileceğini ortaya koymuştur. Bu forumun uluslararası ilişkilerde ve küresel ekonomide önemli etkiler yaratacağı tahmin edilmektedir.

[1] "China's Xi Promises Open Markets and Billions in New Investments for 'Belt and Road' Projects", Associated Press News, <https://apnews.com/article/belt-road-initiative-forum-xi-putin-2ffe38c38cdf91556fe4c48c01f0acaf>, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

[2] "China's Xi Promises Open Markets and Billions in New Investments for 'Belt and Road' Projects", Asharq Al-Awsat, <https://english.aawsat.com/business/4612366-china%E2%80%99s-xi-promises-open-markets-and-billions-new-investments-%E2%80%98belt-and-road%E2%80%99>, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

[3] "China Announces Billions in Investments in Developing Countries and Pledges Market Opening", Euronews, <https://www.euronews.com/2023/10/18/china-announces-billions-in-investments-in-developing-countries-and-pledges-market-opening>, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

[4] "Xi Promises More Market Openness, Investments for Belt and Road Projects", Business Standard, https://www.business-standard.com/world-news/xi-promises-more-market-openness-investments-for-belt-and-road-projects-123101800304_1.html, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

[5] "China's Xi Promises Open Markets and Billions in New Investments for 'Belt and Road' Projects", Associated Press News, <https://apnews.com/article/belt-road-initiative-forum-xi-putin-2ffe38c38cdf91556fe4c48c01f0acaf>, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

[6] Aynı yer.

[7] Aynı yer.

[8] Aynı yer.

[9] Aynı yer.

[10] Aynı yer.

ANKASAM ANALİZ

Zengezur Koridoru'nun Azerbaycan ve Rusya Açısından Önemi

Ayşe Süreyya PEKÇETİN

Zengezur Koridoru, Azerbaycan ve Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasındaki stratejik öneme sahip bir geçittir. Bu koridor, Nahçıvan sınır kapısından başlayarak Azerbaycan'a kadar devam eden 43 km uzunluğunda bir geçittir. Üzerinde 4 büyük şehir bulunmaktadır ve burada toplam 392 bin insan yaşamaktadır. Bu koridor Azerbaycan'ın ana toprakları ile Nahçıvan'ı birbirine bağlarken aynı zamanda Nahçıvan'ın dış dünyaya erişimini sağlayacaktır. Bu nedenle Zengezur Koridoru Azerbaycan ve Nahçıvan için oldukça önemlidir.

Zengezur Koridoru, 10 Kasım 2020 tarihinde imzalanan ve Azerbaycan ile Ermenistan arasında bir ateşkesi öngören anlaşmanın bir parçası olarak gündeme gelmiştir. Bu anlaşma Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki Karabağ bölgesindeki çatışmayı sona erdirmeyi amaçlamış ve anlaşmanın 9. maddesi, Nahçıvan'ın Azerbaycan'la kara bağlantısını sağlamak için kullanılacak olan "Zengezur Koridoru'nun açılmasını öngörmüştür.

Nahçıvan, coğrafi olarak Azerbaycan topraklarından izole bir özerk bölgedir ve Türkiye ile İran arasında yer almaktadır. Zengezur Koridoru, Nahçıvan'ın ekonomik, ticaret ve lojistik açıdan dış dünyayla bağlantısını sürdürülebilmesi için hayati bir öneme sahiptir. Zengezur Koridoru, Azerbaycan ve Nahçıvan arasında ekonomik işbirliği fırsatlarını oluşturmaktadır. Bu koridor Nahçıvan'ın ekonomik kalkınmasını desteklemek ve Azerbaycan'ın Nahçıvan'la ticaret yapmasını kolaylaştırmak için kullanılacaktır. Bu koridorun faaliyete geçmesi Nahçıvan'ın ekonomik ve siyasi bağımsızlığını desteklemekte önemli bir rol oynayacaktır. Zengezur Koridoru'nun faaliyete geçmesiyle birlikte Nahçıvan'ın ihtiyaçlarına uygun olarak enerji, ulaşım ve ticaret projeleri geliştirilecektir.

Zengezur Koridoru, Azerbaycan ile Nahçıvan arasındaki barışçıl ilişkilerin ve işbirliğinin simgesidir. Bu koridor bölgesel istikrarı desteklemek ve çatışmaları önlemek için önemli bir araç olarak kullanılacak ve Nahçıvan'ın ekonomik kalkınmasını ve sürdürülebilirliğini desteklemek için bölgesel işbirliği projelerine kapı açacaktır. Zengezur Koridoru, enerji ve ticaretin Nahçıvan'a taşınmasının ana yolu olarak hizmet edecektir. Petrol, doğalgaz ve diğer enerji kaynaklarının Nahçıvan'a taşınması ve ticaret mallarının Nahçıvan'a girişi ve çıkışı, bu koridor üzerinden gerçekleşecektir. Zengezur Koridoru, Azerbaycan'ın diğer ülkelerle sınır ötesi işbirliğini teşvik etmektedir. Bu koridor sayesinde Azerbaycan, Nahçıvan'la ilişkilerini geliştirecek ve bölgesel ve uluslararası projelere katılımına olanak sağlayacaktır. Özellikle enerji nakliyatı ve ulaşım projeleri Azerbaycan ile Nahçıvan arasında ve bu bölgelerle komşu ülkeler arasında işbirliği fırsatı sunacaktır.

Zengezur Koridoru'nun güvenliği Rusya Federasyonu Federal Güvenlik Servisi Sınır Muhafıza Servisi tarafından sağlanacaktır. Zengezur Koridoru ile ilgili olarak Rusya'nın rolü bölgedeki siyasi ve enerji dinamikleri göz önüne alındığında oldukça önemlidir. Zengezur Koridoru, Rusya'nın güney sınırlarına yakın bir bölgede bulunmaktadır. Bu nedenle bu bölge Rusya'nın bölgesel ve güvenlik politikaları açısından ilgisini çekmektedir.

Azerbaycan, enerji kaynakları açısından zengin bir ülke olmakla birlikte Rusya'yla pek çok enerji ihracatı ve enerji transit anlaşmalarına imza atmıştır. Zengezur Koridoru, Azerbaycan'ın enerji kaynaklarını Nahçıvan'a taşımak için kullanılabilir ve bu da enerji ihracatı açısından gelecek zamanlarda Rusya'yla arasında rekabetçi bir konum meydana getirebilir. Zengezur Koridoru'nun açılması ve kullanımı, bölgesel güçler arasındaki dengeyi etkileyecektir. Rusya, bölgedeki siyasi ve ekonomik olayları yakından izlemektedir ve bu koridorun açılmasıyla bölgesel denge de değişecektir.

Zengezur Koridoru, aynı zamanda Ermenistan'ı Nahçıvan'dan izole edecektir. Bu durum Nahçıvan'ın Azerbaycan'la entegrasyonunu desteklerken Ermenistan'la ilişkileri zorlaştıracak ve Rusya'nın Ermenistan'la olan ilişkilerini de etkileyecektir. Zengezur Koridoru'nun kullanımı, Rusya ve Azerbaycan arasındaki diplomasiyi etkileyecek ve Rusya'nın arabulucu veya destekleyici bir rol oynamasına neden olacaktır. Bu koridor bölgesel ulaşım ve ticaretin geliştirilmesine olanak tanıyacağından Rusya koridoru kullanarak kendi ticaretini ve ulaşımını Kafkasya bölgesiyle kolaylıkla entegre edebilecektir. Zengezur Koridoru'nun açılması ve kullanılması bölgesel dinamikleri etkileyecek karmaşık bir konudur ve bununla ilgili olarak Rusya'nın politikası ve etkisi dikkate değerdir.

Sonuç olarak Zengezur Koridoru, Azerbaycan ile Nahçıvan arasındaki stratejik bir bağlantıyı temsil etmekte ve bu koridorun kullanımı enerji nakliyatı, ticaret ve ulaşım projeleri gibi çeşitli alanlarda işbirliği fırsatlarını meydana getirecektir. Bu koridorun uluslararası ilişkilerde ve bölgesel işbirliği projelerinde önemli bir rol oynaması beklenmektedir.

ANKASAM ANALİZ

“Ukrayna Krizi” Bağlamında Yaklaşan Rusya Seçimleri

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in yakın müttefiki ve Çeçenistan bölgesinin lideri Ramzan Kadirov, 2024 yılının Mart ayında yapılması planlanan başkanlık seçimlerinin Ukrayna'daki savaş nedeniyle ertelenmesini veya sadece Putin'in aday olmasını önermiştir.[1]

Bu öneri, Rusya'da demokratik süreçlerin meşruiyetini ve çok adaylı seçimlerin önemini gözler önüne sermektedir. Demokrasi, çeşitli adayların ve farklı görüşlerin halk tarafından değerlendirilmesine dayalıdır. Rusya'da seçimlerin sadece bir adayla sınırlanması, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa Birliği (AB) tarafından yani Batı Bloğu düşüncesinde demokratik ilkelere aykırı olarak gösterilebilir. Aynı zamanda bu teklif, siyasi çeşitliliği ve katılımı zayıflatması iddiasıyla da Batı tarafından kullanılabilir.

Putin, Cumhurbaşkanlığı Seçimlerine aday olup olmayacağını en erken Aralık 2023 tarihinde açıklayacağını belirtmiştir. Putin'in seçimleri kazanmasına ve Kremlin'de kalmasına neredeyse kesin gözüyle bakılmaktadır. Ancak Rusya'nın Ukrayna'daki savaşta istediklerini tam olarak elde edememesi, olayları daha az öngörülebilir hale getirmiştir ve Moskova'nın “özel askeri operasyon” olarak adlandırdığı bu savaş, Putin için büyük bir zorluk haline gelmiştir.[2]

Batı'nın gözünde Putin'in uzun süredir iktidarda olması ve muhalefeti bastırması, demokratik süreçlerin sağlıklı işleyişini tehdit etmektedir. Batı'ya göre; Putin'in bu kadar uzun süre iktidarda kalması, demokrasinin temel prensiplerine ters düşmektedir ve siyasi çeşitliliği azaltabilir. Demokratik toplumlarda, halkın farklı liderler ve parti seçenekleri arasında seçim yapma hakkı vardır ve bu seçenekler halkın çıkarlarına daha iyi hizmet etmek için yarışmalıdır.

RIA Novosti gazetesi, Kadirov'un 7 Ekim 2023 günü Putin'in doğum gününü kutlamak için Çeçenistan'ın başkenti Grozny'de 25,000 kişilik bir mitingde konuştuğunu bildirmiştir.[3] Kadirov, şu ifadeleri kullanmıştır:[4]

“Önerim şu ki, şu anda ‘özel askeri operasyon’ devam ederken, seçimlerde tek bir adayımızın olacağına oy birliğiyle karar verelim. Bu kişi de Vladimir Vladimiroviç Putin olsun. Ya da geçici olarak seçimleri erteleyelim, çünkü bugün ülkemizi savunabilecek başka kimse yok.”

**Zeki Talustan
GÜLTEN**
ANKASAM Asya-
Pasifik Araştırma
Asistanı

Kadirov, Ukrayna'da savaş başladığından beri Putin'in müttefikliğini yapan bir Çeçen liderdir. Ukrayna'daki savaş, Putin'in iç siyasetteki en büyük zorluğu haline gelmiştir. Rusya'nın Ukrayna'yı hızla kontrol altına almak ve Batı'ya yaklaşma girişimlerini engellemek yerine Ukrayna'nın sadece beşte birinden azını kontrol edebilmesi, cephe hatlarının sabit kalması, askeri harcamaların yükselmesi ve yüz binlerce Rus askerinin savaştan kaçması, Moskova için oldukça sorunlu bir duruma işaret etmektedir.

Ukrayna'daki savaşın Rusya'nın iç siyasetini nasıl etkileyeceği belirsizdir. Ancak bu durumun Rusya'nın uluslararası ilişkilerine ve ekonomisine olumsuz etkileri olduğu açıktır. Uluslararası arenada yaşanan bu tür olaylar, liderlerin iç politikalarını yeniden şekillendirmesine ve seçim stratejilerini değiştirmesine neden olabilir.

Batı, Moskova'ya kapsamlı ekonomik yaptırımlar uygulamış, Ukrayna'ya büyük maliyetlerle silah sağlamış ve böylece ittifak içindeki dayanışmayı güçlendirmiştir.

Sonuç olarak Ukrayna'daki savaşın Rusya'nın siyasi manevra alanını ve seçim stratejilerini nasıl etkileyeceği henüz net değildir. Fakat bu tür olayların, iç siyasetin yanı sıra dış ilişkileri de büyük ölçüde etkileyebileceği unutulmamalıdır.

[1] "Kadyrov Suggests Postponing Russia Presidential Election, or Excluding Rivals to Putin", Reuters, <https://www.reuters.com/world/europe/putin-ally-suggests-postponing-march-presidential-election-or-excluding-rivals-2023-10-07/>, (Erişim Tarihi: 09.10.2023).

[2] "Chechen Leader Says Russian Presidential Election Should Be Postponed Or Limited To Putin As Single Candidate", Radio Free Europe Rado Liberty, <https://www.rferl.org/a/russia-kadyrov-elections-postponed-putin/32628115.html>, (Erişim Tarihi: 09.10.2023).

[3] "Kadyrov Suggests Postponing Russia Presidential Election, or Excluding Rivals to Putin", Reuters, <https://www.reuters.com/world/europe/putin-ally-suggests-postponing-march-presidential-election-or-excluding-rivals-2023-10-07/>, (Erişim Tarihi: 09.10.2023).

[4] "Putin Ally Suggests Postponing March Presidential Election, or Excluding Rivals", BDNews24, <https://bdnews24.com/world/europe/er2wktnpft>, (Erişim Tarihi: 09.10.2023).

ANKASAM ANALİZ

ABD-Japonya-Güney Kore Üçlü Tatbikatları

22 Ekim 2023 tarihinde Güney Kore, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Japonya askerleri, Kuzey Kore'nin nükleer tehditlerine yanıt olarak ilk kez üçlü bir hava tatbikatı gerçekleştirmişlerdir.[1]

Kore Yarımadası açıklarında icra edilen eğitimin amacı; üç ülkenin daha önce varmış olduğu anlaşmaları uygulamak, Kuzey Kore kaynaklı tehditlere karşı savunma işbirliğini artırmak ve ortak yanıt verme yeteneklerini güçlendirmektir. Tatbikata, ABD'den nükleer kabiliyetli bir B-52 bombardıman uçağı ve Güney Kore ve Japonya'dan savaş uçakları katılmıştır.[2]

Güney Kore ve Japonya, Asya'da yaklaşık 80 bin Amerikan askerlerine ev sahipliği yapan iki önemli ABD müttefikidir.

Üç ülke, daha önceleri denizaltı karşıtı veya füze savunma tatbikatları gibi üçlü deniz tatbikatları icra etmişlerdir. 22 Ekim 2023 tarihli tatbikatta ise ilk kez üçlü bir hava eğitim uçuşu gerçekleşmiştir.

Bu manevralar, Güney Kore, ABD ve Japonya arasındaki güvenlik işbirliğini vurgulamaktadır. Kuzey Kore'nin artan nükleer tehditleri, bu ülkelerin bölgesel istikrarı koruma ve güçlü bir savunma işbirliği geliştirme ihtiyacını öne çıkarmaktadır.

Güney Kore kamuoyu, aslında Japonya'yla askeri tatbikatların genişletilmesine tepkili yaklaşmaktadır. Çünkü Japonya'nın 1910-1945 döneminde Kore Yarımadası üzerindeki faaliyetlerine karşı hala güçlü bir öfke vardır. Fakat Kuzey Kore'nin ilerleyen nükleer programı, Güney Kore'yi Japonya'yla tarihsel anlaşmazlıkları geride bırakmaya, ABD ve Japonya'yla üçlü bir güvenlik işbirliği kurmaya yönlendirmektedir.

Güney Kore'nin Japonya'yla askeri tatbikatları genişletme konusundaki hassasiyeti önemlidir. Bu, geçmişteki tarihsel anlaşmazlıkların güvenlik işbirliği üzerindeki etkisini yansıtmaktadır. Kuzey Kore'nin nükleer tehdidi, bu ülkeleri tarihsel acıları bir kenara bırakmaya ve daha geniş bir güvenlik işbirliği oluşturmaya yönlendirmektedir.

2023 yılının Ağustos ayında Güney Kore Cumhurbaşkanı Yoon Suk-yeol, ABD Başkanı Joe Biden ve Japonya Başbakanı Fumio Kishida, üçlü zirvede Camp David'de buluşmuş ve Kuzey Kore'nin nükleer tehditleriyle başa çıkmak için savunma işbirliğini güçlendirmeye karar vermişlerdir. Üç lider, yıllık üçlü tatbikatlar düzenleme ve Kuzey Kore'ye yönelik gerçek zamanlı füze uyarı veri paylaşımını yıl sonuna kadar hayata geçirmeye karar vermişlerdir.

Zeki Talustan GÜLTEN
ANKASAM Asya-Pasifik Araştırma Asistanı

Güney Kore ve Japonya'nın ABD'nin Asya'daki müttefikleri oldukları söylenebilir. Bu durum ABD'nin bölgedeki askeri varlığını ve savunma işbirliğini sürdürme çabalarının somut bir çıktısıdır.

22 Ekim 2023 tarihindeki tatbikat, uzun zamandır Güney Kore'nin ABD'yle yapılan eğitim tatbikatlarına karşı tepki gösteren ve bunları "işgal hazırlığı" olarak adlandıran ve füze denemeleriyle karşılık veren Kuzey Kore'den büyük tepki çekebilir. Pyongyang, Camp David Anlaşması'nı kınayarak ABD, Güney Kore ve Japonya liderlerini Kore Yarımadası'nda nükleer savaş provokasyonları planlamakla suçlamıştır. Kuzey Kore lideri Kim Jong Un, Yoon, Biden ve Kishida'yı üç ülkenin "çete liderleri" olarak adlandırmıştır.[3]

Kuzey Kore'nin bu üçlü tatbikata tepki göstereceği tahmin edilmektedir. Kuzey Kore, Güney Kore ve ABD'yle yapılan askeri tatbikatları provokasyon olarak değerlendirebilir ve misillemelerde bulunabilir. Bu, bölgedeki gerilimi artırabilir. Öte yandan Kuzey Kore'nin nükleer programının ilerletmesi ve nükleer silah kullanma tehdidinde bulunması, bölgedeki endişeleri artırmaktadır.

Kuzey Kore'nin nükleer programıyla ilgili endişeler, Pyongyang'ın geçen yıl nükleer silahların kullanımını yetkilendiren bir yasa çıkarmasından sonra derinleşmiştir. O zamandan beri Kuzey Kore; ABD ve Güney Kore'yle olası çatışmalarda bu silahları kullanma tehdidinde bulunmaktadır.

Sonuç olarak bölgesel güvenlik dinamiklerinin ve Güney Kore, ABD ve Japonya arasındaki işbirliğinin bölgesel güvenlik açısından önemini yüksek olduğu söylenebilir. Kuzey Kore'nin nükleer tehdidi, bu ülkeleri daha yakın bir savunma işbirliği arayışına yönlendirmektedir. Ancak tarihsel sorunlar ve Kuzey Kore'nin tepkisi gibi faktörler bu çabaları karmaşıklaştırmaktadır.

[1] "South Korea, US and Japan Hold First-Ever Trilateral Aerial Exercise in Face of North Korean Threats", Associated Press News, <https://apnews.com/article/south-korea-japan-us-aerial-drills-fc04a9b22a04b118d774ed70837b7aeb>, (Erişim Tarihi: 23.10.2023).

[2] Aynı yer.

[3] Aynı yer.

ANKASAM ANALİZ

Moskova-Pyongyang İlişkilerinin Geleceği

Kuzey Kore ve Rusya, Batı'yla mücadele noktasında hemfikirdirler. Bu bağlamda Pyongyang ve Moskova'nın Soğuk Savaş sonrasında Batı'nın öncülüğünde şekillenen Yeni Dünya Düzeni'ne meydan okudukları ve revizyonist ideallere sahip oldukları söylenebilir.

Kuzey Kore, küresel arenada ciddi yaptırımlarla karşı karşıyadır. Benzer şekilde Rusya da Ukrayna'daki savaş nedeniyle Batı Bloğu'nun yaptırımlarına maruz kalmıştır. Her iki devlet de önemli nükleer güçlerdir. Günümüz uluslararası konjonktüründe nükleer silahlanmanın yarattığı risklerden dolayı küresel güvenlik ortamı giderek kırılganlaşmıştır. Kuzey Kore, 2022 yılında rekor seviyede Kıtalararası Balistik Füze Denemesi gerçekleştirmiştir[1] ve dünyanın en büyük nükleer güçlerinden biri olduğunu göstermeye çalışmaktadır.

Rusya, Ukrayna'daki savaşın başlangıcından bu yana nükleer silah kullanımı tehdidinde bulunmaktadır. Bu ortak paydalar, hem Pyongyang'ı hem de Moskova'yı Batı ve özellikle de Amerika Birleşik Devletleri (ABD) açısından son derece tehlikeli hale getirmektedir. Dahası Batı Bloğu'nun Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) içinde Kuzey Kore'ye yönelik aldığı yaptırım kararları, Rusya'nın vetosuyla engellenmektedir.

Küresel sisteme şekil verme, "uluslararası liberal düzene" karşı çıkma ve ABD'yle rekabet etme gibi hususlarda Moskova ile Pyongyang'ın güçlü müttefiklikler olduğu iddia edilebilir. 22 Aralık 2022 tarihinde Beyaz Saray, özel bir Rus askeri şirketi olan Wagner Grubu'nun Ukrayna'da savaşan askerler için Kuzey Kore'den silah aldığını ileri sürmüştür. Bu bağlamda ABD Başkanı Joe Biden'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı John Kirby, Kuzey Kore'nin Rusya'ya roket ve füzeler içeren ilk silah sevkiyatını Kasım 2022 tarihinde tamamladığını iddia etmiştir.[2]

Kuzey Kore Devlet Başkanı Kim Jong Un, 12 Eylül 2023 tarihinde Rus mevkidaşı Vladimir Putin'le kapsamlı bir görüşme yapmak üzere Rusya'nın Amur bölgesindeki Vostochni Uzay Üssü'nü ziyaret etmiştir.[3] Batı, bu görüşmenin silah ticareti üzerine olacağını ileri sürmüştür. Putin, bu iddialarla ilgili olarak "her konu hakkında görüşeceğiz" demiş ve Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov da her iki ülkenin de kamuoyuna açıklanmaması gereken hassas alanlarda işbirliği yaptığını belirtmiştir. Bu durum, Rusya'nın mevzubahis iddiaları yalanlamadığı şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca Kuzey Koreli askeri yetkililerin görüşmeye katılması, bu iddiaları güçlendirebilir.

**Zeki Talustan
GÜLTEN**
ANKASAM Asya-
Pasifik Araştırma
Asistanı

Görüşmelerin ardından alınan en dikkat çekici kararlardan biri, Rusya'nın Kuzey Kore'nin uydur fırlatma girişimlerine destek verme kararıdır. Putin, "Kuzey Kore liderinin roket mühendisliğine büyük ilgi gösterdiğini ve aynı zamanda uzayı geliştirmeye çalıştıklarını" belirtmiştir.[4] Bu, Rusya'nın Kuzey Kore'ye verdiği önemli desteği göstermektedir. Bu desteğin nükleer işbirliğine dönüşebileceği tahmin edilmektedir. Bu kararın Batı Bloğu'nu ve özellikle Washington'u ciddi şekilde rahatsız ederek küresel güvenliği daha da kırılganlaştırabileceği öne sürülebilir.

Rusya'nın bu destek karşılığında Kuzey Kore'den silah yardımı alacağı belirtilmektedir. Çünkü Kuzey Kore silah endüstrisinde hala Sovyet teknolojisini kullanmaktadır. Rusya'nın Ukrayna'daki savaşta istediği sonuçları elde edememesi ve Kiev'in taarruza geçmesi, Moskova'nın elini rahatlatmak amacıyla Pyongyang'dan silah arayışına yöneldiği anlamına gelebilir.

Kim Jong-un, Putin'le yaptığı görüşmenin ardından şu ifadeleri kullanmıştır:

"Rus ordusunun ve halkının, kötülüğü cezalandırmaya yönelik kutsal mücadeleden büyük bir zafer kazanacağına inanıyoruz. Kahraman Rus ordusunun ve milletinin, zafer geleneğini büyük ölçüde miras alacağına ve özel askeri operasyonun cephelerinde paha biçilmez erdem ve onur sergileyeceğine derinden inanıyorum. Kuzey Kore ve Rusya emperyalizme karşı savaşta birlikte kalmaya devam edecek. Kuzey Kore, Putin'in kararlarını destekliyor."

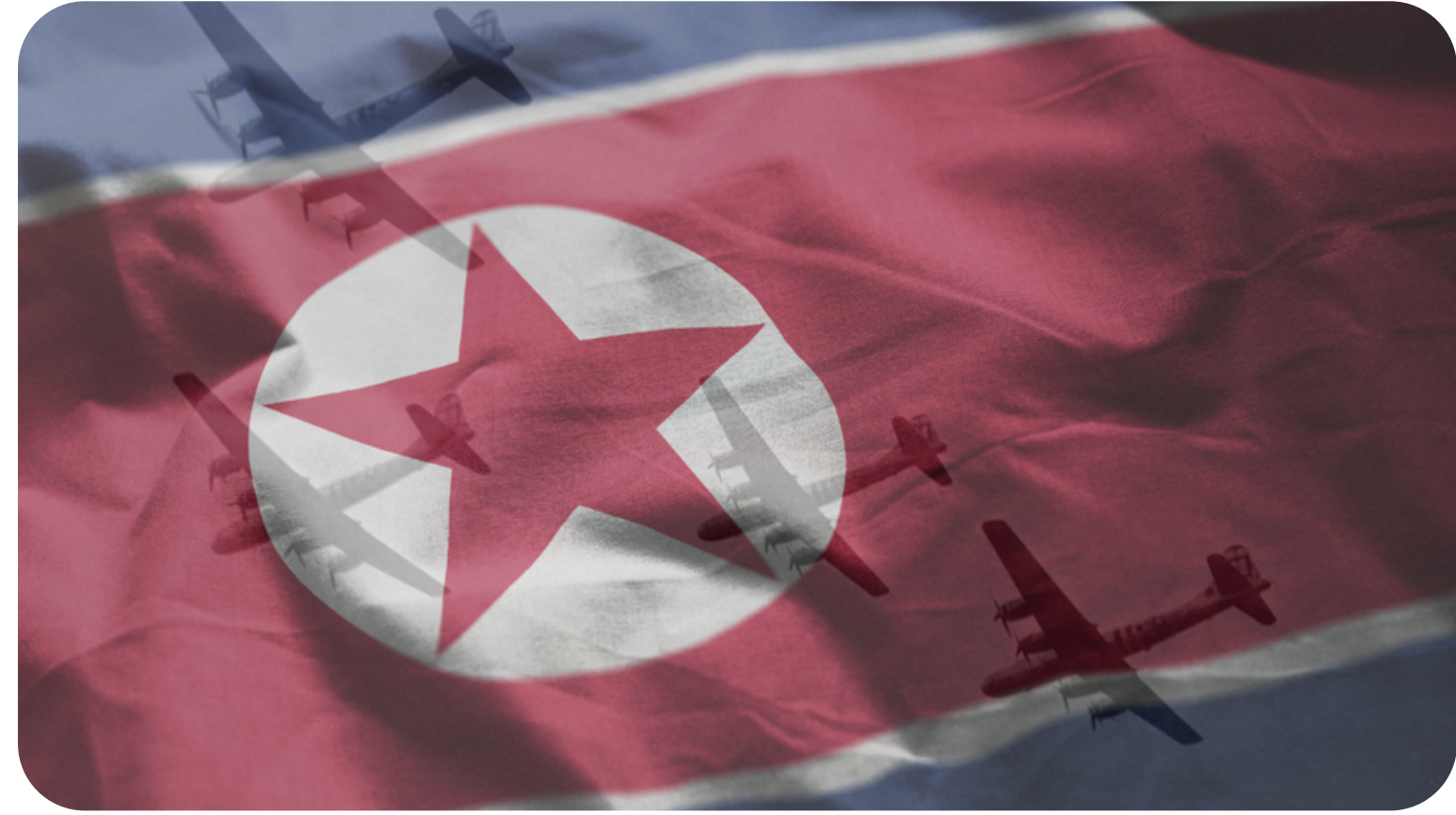
Sonuç olarak Pyongyang, Rusya-Ukrayna Savaşında Moskova'ya açık bir destek sağlamaya devam etmiştir. Bu görüşmeyle Moskova-Pyongyang birlikteliğinin daha da güçleneceği ve özellikle Ukrayna'daki savaşta Batı'ya karşı daha sağlam bir duruş sergileyecekleri söylenebilir.

[1] "North Korea's Record Year of Missile Testing is Putting the World on Edge", Cable News Network, <https://edition.cnn.com/2022/12/26/asia/north-korea-missile-testing-year-end-intl-hnk/index.html>, (Erişim Tarihi: 13.09.2023).

[2] "White House: Russia's Wagner Received Arms From North Korea", AP News, <https://apnews.com/article/russia-ukraine-business-north-korea-e6a068d91bc9828ecadfb67c929a4162>, (Erişim Tarihi: 13.09.2023).

[3] "Kim and Putin Meet at Russian Spaceport for Possible Arms Talks", NBC News, <https://www.nbcnews.com/>, (Erişim Tarihi: 13.09.2023).

[4] Aynı yer.

ANKASAM ANALİZ

Kuzey Kore'nin "Yeni Soğuk Savaş" Endişeleri

Kuzey Kore lideri Kim Jong Un, ülkesinin nükleer silah üretiminde büyük bir artış yapılması ve Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) karşı bir "yeni Soğuk Savaş" koalisyonunda daha etkin bir rol oynanması çağrısı yapmıştır. Bu açıklamalar, ülkenin nükleer silah programını genişletme politikasını içeren anayasa değişikliği parlamentosunun iki günlük oturumunda yapılmıştır.[1]

Bu durum, Kuzey Kore'nin dış politikasının ve stratejisinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir ve güvenlik tehditlerine karşı bir tepki olarak görülebilir. Kuzey Kore, uluslararası arenada daha etkin bir konuma gelmeye çalışıyor gibi görünmektedir. Nükleer silahlar bu hedefe ulaşmada önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir.

Kim'in bu ifadeleri, Rusya'nın Asya-Pasifik Bölgesi'ne yaptığı ziyaret ve Devlet Başkanı Vladimir Putin'le yaptığı görüşmelerin[2] ardından gelmiştir. Bu ziyaret, Kuzey Kore'nin Putin'e Ukrayna'daki savaşını desteklemek için ihtiyaç duyduğu mühimmatı sağlayarak karşılığında ekonomik yardım ve Kuzey Kore'nin nükleer ve füze sistemlerini güçlendirmek için gelişmiş Rus teknolojilerini alabileceği bir silah ittifakı ihtimalini gündeme getirmişti.

Diplomatik izolasyondan çıkmak isteyen Pyongyang, Washington'a karşı birleşik bir cepheye katılma çabası içinde Moskova ve Pekin'le ortaklıklarını aktif bir şekilde güçlendirmektedir. Nitekim Kim, temel olarak dünyanın "yeni bir Soğuk Savaş" dönemine girdiğini ve Kuzey Kore'nin buna yanıt olarak nükleer yeteneklerini ilerletmesi gerektiğini ifade etmiştir.[3]

Bahse konu olan ziyaret, Kuzey Kore'nin Rusya'yla olan ilişkilerini güçlendirme ve uluslararası alanda daha fazla stratejik ortaklık arama çabasının bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Özellikle Rusya'dan alınabilecek askeri yardım ve teknoloji transferi gibi konulardaki beklentiler, Kuzey Kore'nin Rusya'ya yönelik bu yaklaşımında etkili olabilir. Kim, aynı zamanda pandemi kısıtlamalarının sona ermesiyle birlikte diplomasi ve dış ilişkilerdeki etkinliğini artırmaya yönelik bir strateji izliyor gibi görünmektedir. Bu strateji, Kuzey Kore'nin izolasyonunu kırmak ve uluslararası alanda daha etkin bir oyuncu haline gelmek amacını taşıyabilir. Ayrıca Kuzey Kore'nin uluslararası toplumla ilişkilerini güçlendirme ihtiyacını da vurgulamaktadır.

Zeki Talustan GÜLTEN
ANKASAM Asya-Pasifik Araştırma Asistanı

Kim'in söz konusu açıklamalarını Kuzey Kore Merkezi Haber Ajansı (KCNA) servis etmiştir. Bu haber, Kuzey Kore'nin ABD askeri personeli Travis King'in serbest bırakılmasını doğrulamasından bir gün sonrasına gelmiştir. Fakat Kuzey Kore'nin King'in tutukluluğunu uzatma ve ABD'den tavizler elde etme ihtimali bulunmaktaydı. Ancak bu seçenek, Pyongyang'ın Washington'la ilişkilerine ciddi zarar verebilirdi.

KCNA, meclis üyelerinin, ülkenin varoluş ve gelişme hakkını, savaşı caydırmayı ve bölgesel ve küresel barışı hızla yüksek bir seviyeye çıkarmak amacıyla nükleer silahları hızla geliştirme maddesine oybirliğiyle onay verdiğini belirtmiştir. Kim, meclis konuşmasında, "nükleer silahların üretimini büyük ölçüde artırmak ve nükleer saldırı araçlarını çeşitlendirmek için çalışmaları hızlandırma" gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Kim, ABD ve Güney Kore ile Japonya'nın genişleyen askeri işbirliği ve "savaş ve saldırganlığın kök sebebi" olan "Asya versiyonu NATO" oluşturdukları yönündeki endişelerini ifade etmiştir. Kim, diplomatlarından "ABD ve Batı'nın hegemonya stratejilerine karşı duran uluslar arasındaki dayanışmayı daha da teşvik etmelerini" istemiştir.^[4]

Kim'in açıklamaları, Pyongyang'ın güvenlik stratejilerinin karmaşıklığını ve uluslararası arenadaki konumunu anlamak için önemli ipuçları sunmaktadır. Kim'in ABD-Güney Kore-Japonya arasındaki askeri işbirliğine yönelik endişelerini ifade etmesi, bölgesel güvenlik dinamiklerinin karmaşıklığına dikkat çekmektedir. Güvenlik ve savunma stratejileri, bölgeler arası ilişkilerde önemli bir role sahiptir ve bu tür açıklamalar, jeopolitik gerilimlerin ve bölgesel güvenlik denklemlerinin anlaşılmasına yardımcı olabilir.

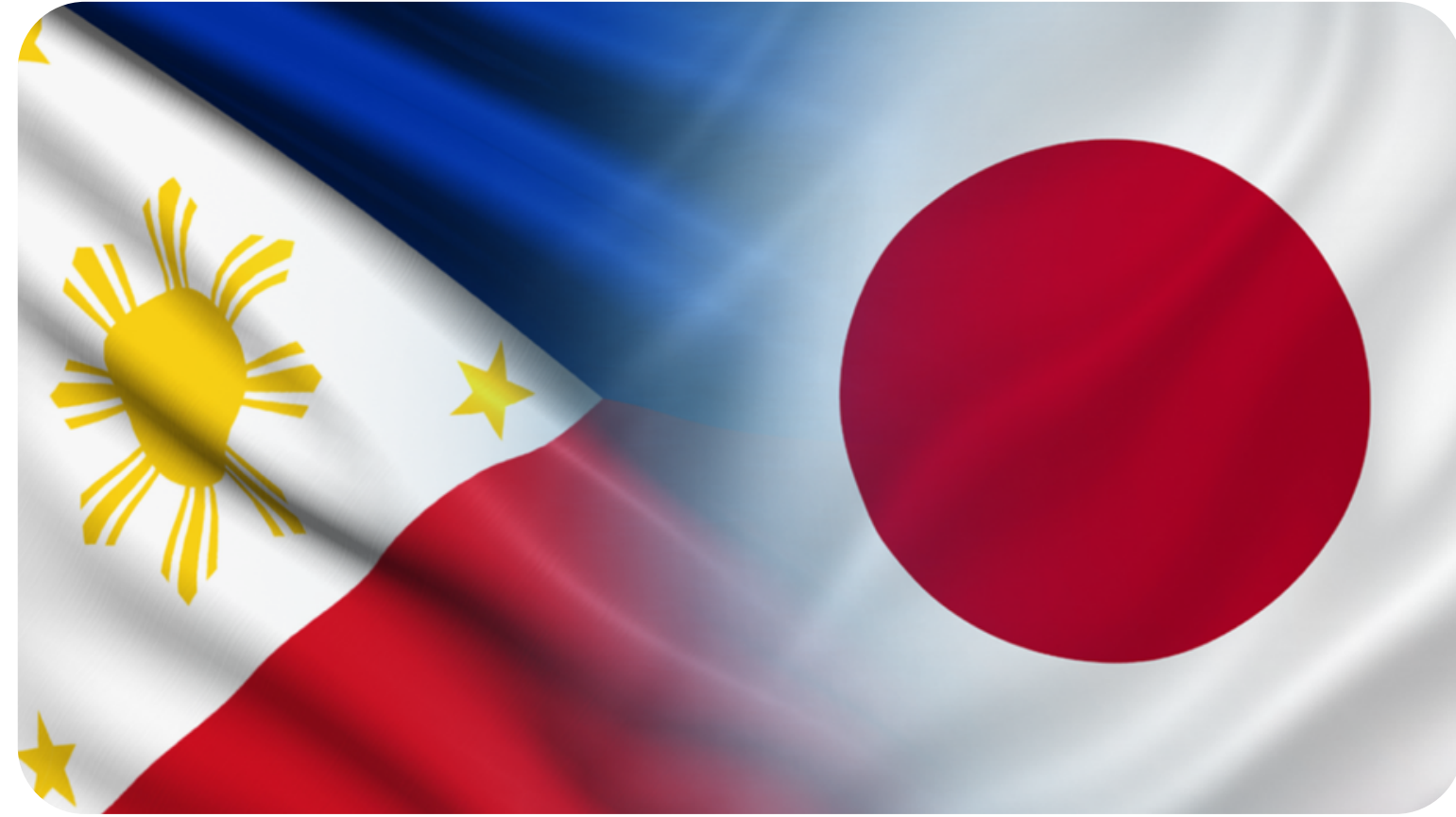
Sonuç olarak Kuzey Kore lideri Kim Jong Un'un bu açıklamaları ve stratejik yaklaşımı, Kuzey Kore'nin uluslararası ilişkilerdeki rolünü güçlendirmeye ve güvenlik stratejilerini adapte etmeye yönelik bir çabanın yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu stratejik yaklaşım, bölgesel ve küresel güvenlik dinamiklerinin anlaşılmasında önemli bir unsur olarak ele alınabilir.

[1] "North Korean Leader Urges Greater Nuclear Weapons Production in Response to a 'New Cold War'", Associated Press News, <https://apnews.com/article/north-korea-kim-cold-war-nuclear-72087705d2276860f8e4edd999930ba8>, (Erişim Tarihi: 28.09.2023).

[2] "North Korean Leader Urges Greater Nuclear Weapons Production in Response to a 'New Cold War'", ABC News, <https://abcnews.go.com/International/wireStory/north-korean-leader-urges-greater-nuclear-weapons-production-103548709>, (Erişim Tarihi: 28.09.2023).

[3] Aynı yer.

[4] Aynı yer.

ANKASAM ANALİZ

Hint-Pasifik'te Japonya-Filipinler Güvenlik İşbirliği

Hint-Pasifik, dünya haritasında Hint Okyanusu'nun batı kıyılarından Pasifik Okyanusu'nun doğu kıyılarına kadar uzanır ve birçok ada ülkesi, anakara ülkesi ve deniz ticareti yollarını kapsamaktadır. Coğrafi olarak büyük bir alana sahip olan ve dünya nüfusunun önemli bir kısmını barındıran Hint-Pasifik bölgesi, aynı zamanda dünya ekonomisinin önde gelen ülkelerini kapsamakta ve Japonya'nın da içinde bulunduğu Çin, Hindistan, Güney Kore, Avustralya ve Yeni Zelanda bu bölgede yer almaktadır. Hint-Pasifik bölgesi birçok adadan oluşan ülkeleri de içermektedir. Güneydoğu Asya'daki Endonezya, Filipinler ve Malezya gibi ülkelere Büyük Okyanus'taki Fiji, Tahiti ve Yeni Zelanda gibi ülkelere kadar olan ada ülkelerine uzanmaktadır.

Japonya ve Filipinler arasındaki ilişki, Hint-Pasifik bölgesindeki stratejik ve ekonomik işbirliği açısından önemlidir. İki ülke tarihsel olarak zorlu dönemler yaşamış olsalar da günümüzde güçlü bir işbirliği ve dostane ilişkilerini sürdürmektedirler. İki ülke arasındaki ilişkiler ticaret, ekonomi, güvenlik ve altyapı geliştirme alanlarında geniş bir yelpazede gerçekleşmektedir.

Hint-Pasifik bölgesinde güvenlik işbirliği ülkelerin bölgesel ve küresel güvenliğini korumak, barışı sağlamak ve bölgesel istikrarı güçlendirmek amacıyla yaptığı ortak çabalardan oluşmaktadır. Bu işbirliği askeri, diplomatik, ekonomik ve insani yardım gibi çeşitli alanlarda gerçekleşmektedir.

Hint-Pasifik, büyük deniz ticaret yollarına ve birçok stratejik ülkeye ev sahipliği yaptığı için güvenlik işbirliği bu bölgede özellikle önemlidir. Bu bağlamda bölgedeki ülkelere Japonya ve Filipinler arasındaki güvenlik işbirliği çabalarının önemi giderek artmaktadır.

Japonya ve Filipinler arasındaki ikili güvenlik işbirliği, Hint-Pasifik'teki güvenlik meselelerine yanıt vermek ve bölgesel istikrarı artırmak amacıyla gerçekleşen bir dizi anlaşma, eğitim programı ve askeri işbirliği faaliyetini içermektedir. Bu işbirliği Japonya ve Filipinler arasındaki stratejik ilişkileri güçlendirmeyi amaçlarken, aynı zamanda bölgesel güvenliği tehdit eden sorunlarla mücadele etmeyi de hedeflemektedir.

Ayşe Süreyya PEKÇETİN

Japonya ve Filipinler, Hint-Pasifik'te deniz güvenliğinin ve serbest deniz taşımacılığının korunmasına önem vermektedir. Bu bağlamda iki ülke, Hint-Pasifik'te ortak deniz tatbikatları düzenlemektedir. Terörizmin önlenmesi ve terörist gruplara karşı mücadele, Japonya ve Filipinler arasındaki güvenlik işbirliğinin gündemini oluşturmaktadır.

Her iki ülke terörle mücadelede istihbarat paylaşımı ve ortak operasyonlar gibi alanlarda işbirliği gerçekleştirmektedir. Askeri eğitim ve kapasite geliştirme iki ülkenin savunma güçlerini yeteneklerini artırma çabalarını içermektedir. Japonya, Filipinler askeri personeline eğitim ve kapasite geliştirme programları sunmakta, askeri teçhizat sağlamakta ve her iki ülke ortak tatbikatlar gerçekleştirmektedir.

Japonya ve Filipinler diğer ülkelerle de işbirliği yaparak Hint-Pasifik'te istikrarın ve barışın korunması için çaba göstermektedir. Özellikle bölgesel işbirliği forumlarına katılım, diplomatik girişimler ve kriz durumlarında dayanışma çabaları, yapılan önemli işbirlikleridir. Hem Japonya hem de Filipinler, deprem, tsunami ve tayfun gibi doğal felaketlerle sıklıkla karşı karşıya kalan ülkelerdir. Doğal afetlere karşı dayanıklılığı artırmak, afet yardımlaşması ve acil durum yanıt kapasitesini geliştirmek amacıyla Japonya ve Filipinler bu anlamda da güvenlik işbirliği gerçekleştirmektedir.

Japonya ve Filipinler arasında Hint-Pasifik bölgesindeki ikili güvenlik işbirliği ve askeri personel eğitimi ve kapasitesini geliştirme programları için bir dizi Askeri Eğitim ve Kapasite Geliştirme Anlaşmaları, Güvenlik ve Savunma İşbirliği Anlaşmaları, Deniz Güvenliği ve Deniz Tatbikatları Anlaşmaları, İstihbarat Paylaşımı Anlaşmaları imzalanmıştır. Bu anlaşmalar Filipinler askeri personelinin eğitimini, becerilerini geliştirmesini, askeri yeteneklerini arttırmasını ve iki ülke arasındaki savunma işbirliği ve güvenlik işbirliği faaliyetlerini düzenlemesi ve koordine etmesi amacıyla yapılmıştır.

2011 yılında Japonya ve Filipinler arasında Stratejik Ortaklık Anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma iki ülke arasındaki ilişkileri güçlendirmeyi amaçlamakta ve güvenlik işbirliğini desteklemektedir. İki ülke arasında imzalanan Stratejik Ortaklık Anlaşması (SPA-Strategic Partnership Agreement) güvenlik politikaları, istihbarat paylaşımı, terörle mücadele, askeri eğitim ve savunma teknolojisi işbirliği gibi alanları içermektedir.

Kaplan Yıldızı Eğitim Programı, Japonya'nın Filipinler'e sağladığı askeri eğitim programlarından biridir. Bu program Filipinler askeri personelinin liderlik, taktik, lojistik ve diğer askeri becerilerini geliştirmesini hedeflemektedir. İki ülke arasında çeşitli askeri işbirliği belgeleri de bulunmaktadır. Bu belgeler; askeri tatbikatların düzenlenmesi, bilgi paylaşımı, deniz güvenliği, güvenlik koordinasyonu ve kriz durumlarına yanıt verme konularını kapsamaktadır. Ayrıca Filipinler askeri personeli Japonya'daki askeri okullara katılım fırsatlarına sahiptir. Bu durum Filipinler askeri personelinin eğitim seviyelerini yükseltmelerine yardımcı olmaktadır. Bu anlaşmalar Japonya ve Filipinler arasındaki ikili güvenlik işbirliğini yönlendiren ve düzenleyen önemli araçlar olmakla birlikte Hint-Pasifik'teki istikrarı koruma çabalarını da desteklemektedir.

16 Mayıs 2023 tarihinde Japonya Dışişleri Bakanı Hayaşi Yoşimasa, başkent Tokyo'ya ziyaret gerçekleştiren Filipinler Dışişleri Bakanı Enrique Manalo ile görüşme gerçekleştirerek Hint-Pasifik'te ikili güvenlik işbirliğinin derinleştirilmesi konusunda anlaşmışlardır. ABD'nin de dahil olacağı üçlü işbirliğinin güçlendirilmesinde de anlaşmaya varan iki bakan, Japonya'nın Filipinler'e Hint-Pasifik'te güvenlik işbirliği kapsamında gerçekleştireceği savunma teçhizatı transferi kararından memnun olduklarını da açıklamışlardır. Japonya, Nisan ayında Resmi Güvenlik Yardımı (OSA) çerçevesiyle "benzer düşüncedeki" ülkelerin silahlı kuvvetlerine ekipman transferi kararı almıştı. Bu doğrultuda Japonya, Filipinler'e kıyı gözlem operasyonları için ekipman desteği de sağlayacaktır.

Sonuç olarak Japonya ve Filipinler arasındaki ikili güvenlik işbirliği, Hint-Pasifik bölgesindeki güvenlik meselelerine karşı birlikte çalışmayı amaçlayan bir çerçeve sunmaktadır. Bu işbirliği bölgesel istikrarı arttırmak ve terörle mücadele gibi güvenlik tehditlerine yanıt vermek için oldukça önemlidir. Japonya, Filipinler'in savunma kapasitesini arttırarak bölgesel güvenliğe katkı sağlarken bu işbirliği bölgedeki diğer ülkelerle de etkili bir şekilde koordine edilerek dengeli bir şekilde yürütülmektedir.

ANKASAM ANALİZ

Moskova-Pekin Diyalogunda Ukrayna Krizi'nin Etkisi

Çin'in 1978 yılında Den Şiaoping ile başlattığı dışa açılım politikası,^[1] 2000'li yıllarda meyvelerini vermeye başlamıştır. Zira Çin, 2008 yılında başlayan küresel ekonomik krizin^[2] ardından 2010 yılında Japonya'yı geçerek^[3] ABD'nin ardından dünyanın en büyük ikinci ekonomisi olmuştur.^[4] Çin'in liberalleşme adımları sonucunda ülke ekonomisinin hızla büyümeye başladığı öne sürülebilir. Bu gelişmelerle birlikte Pekin, ilerleyen yıllarda küresel tedarik zincirinin tepesine çıkmıştır.^[5]

Çin'in Rusya-Ukrayna Savaşı'na olan bakış açısı, uluslararası arenada sıkça tartışılmaktadır. Rusya ve Çin'in Amerika Birleşik Devletleri, (ABD) Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) ve Batı hegemonyası karşılığı bu iki devleti dış politika üretim süreçlerinde yakınlaştırmaktadır. Bu da Batı'yla olan mücadelesinde Çin'in Rusya'yı desteklemesi anlamına gelmektedir.

Öte yandan Pekin'in gerek ABD ile gerekse de Batılı ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerle önemli ekonomik ilişkileri bulunmaktadır. Zira bu da Çin'i küresel tedarik zincirinin tepesinde konumlandırmaktadır.^[6] Aynı zamanda söz konusu savaş da küresel ekonomiye ve tedarik zincirlerine ciddi derecede hasar vermektedir. Bu nedenle Pekin'in bahse konu savaşa bakışı zaman içerisinde değişmiştir.

Bu noktada her ne kadar NATO ve ABD "ortak rakip" olarak görünse de Çin'in küresel pazardaki yerinin hasar görmesi Moskova ile Pekin arasındaki bu ortaklığı da Çin'in gözünde tartışılabilir kılmıştır. Zira Çin'in söz konusu savaşın bir an önce bitmesini istediği ve bu anlamda hamleler yapmakta olduğu söylenebilir. Nitekim bahse konu olan gelişmelerle ilgili haberler de bu bağlamda okunabilir.

Çin'in hedefi, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın sona ermesi için çabalamak ve Rusya ile Avrupa arasındaki koridorun yeniden işlerlik kazanmasını sağlamaktır. Pekin, mevzubahis savaş sebebiyle Orta Koridor'a binen yükü azaltmayı amaçlamaktadır. Çünkü bu savaşın ardından Rusya vasıtasıyla Batı'ya taşınan malların %60'ından fazlası Orta Koridor üzerinden gitmeye başlamıştır.^[7]

Dahası Rusya'nın işgalinin yıldönümünde Çin tarafından savaşa yönelik 12 maddelik bir belge yayınlanmıştır.^[8] Çin, söz konusu belgede tüm ülkelerin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı duyulması çağrısı yapmıştır. Bu maddenin Rusya'nın çıkarlarına aykırı olduğu kesindir. Buna rağmen Batı medyası, halen daha Çin'in Ukrayna'daki savaşta Rusya'yı desteklediğine inanmaktadır. Bunun sebebi Çinli üst düzey yetkili Wang Yi'nin Moskova ziyaretinde Rusya'yla dayanışma mesajı vermesidir.^[9]

**Zeki Talustan
GÜLTEN**
ANKASAM Asya-
Pasifik Araştırma
Asistanı

Çin, Rusya'yla arasında herhangi bir sorun olmadığını net olarak söylemektedir. Ancak Ukrayna'yla ilgili iki ülkenin görüş ayrılığı yaşadığı ortadadır. Pekin, Ukrayna'daki savaşta tarafsız olduğunu Batı'ya kanıtlamaya çalışmaktadır. Halbuki Çin-Rusya ilişkileri zedelenmemiştir ve iki ülke arasındaki stratejik ortaklık devam etmektedir. Bu planın uygulanmayacağı ortadadır. Çin, sadece duruşunu belli etmeye çalışmaktadır.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesinden önce iki ülke arasındaki stratejik ortaklığın ABD ve Batı Bloğu için giderek daha zorlayıcı bir hale geldiği söylenebilir. Ancak savaşın başlangıcı itibarıyla bu durumun daha da arttığı öne sürülebilir. Nitekim Pekin tarafından Moskova'ya verilen desteğin Batı'nın Rusya'ya karşı olan yaptırımlarının etkisini kırdığı söylenebilir. Batı'nın Rusya'yı izole etme ve küresel ekonomiden dışlama gibi hamlelerinin etkileri bu bağlamda azalmıştır. İşgalden bu yana Çin sürekli olarak NATO'yu ve Batı'yı, Rusya'yı kışkırtmakla ve onun meşru güvenlik çıkarlarını hesaba katmamakla suçlamıştır.^[10] Tüm bu gelişmeler, Batı'nın Rusya'ya yönelik yaptırımlarını sürdürmesini çok daha zorlaştırmıştır.

Batı'nın derinleşen Çin-Rusya ilişkilerine karşı şahin politikalar izlemeyi ilk etapta tercih etmediği ileri sürülebilir. Washington'un Pekin'le ilişkileri kırılgan olmasına rağmen Çin'le angaje olmayı daha zorlu bir görev olarak görmektedir, denebilir. Çin'i Rusya'dan uzaklaşmaya ikna etmek zor olsa da Batı'nın onları birbirine yaklaştıracak eylemlerden kaçınması gerektiği fikri Batı'da sabittir. Almanya'nın ilk Çin strateji belgesinin gösterdiği gibi, Avrupa zaten Çin'le nasıl başa çıkılacağı konusunda fikir ayrılıklarına sahiptir.

Dahası savaşın başlamasından bu yana Çin ve Rusya, liderlik ettikleri BRICS ve Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) gibi çok taraflı örgütlere verdikleri önemi de ciddi ölçüde arttırmışlardır. Bahse konu olan aktörlerin, bu gruplaşmaları Batı sonrası çok taraflı küresel düzen vizyonlarının önemli yapı taşları olarak gördükleri öne sürülebilir.

Ancak Rusya'nın savaş sürdürme kararı karşısında Pekin'in Moskova'ya olan güveninin zedelendiği öne sürülebilir. Bu bağlamda Rusya ile Çin'in temel olarak ABD ve Avrupa'nın gündemi veya kuralları belirlemediği çok kutuplu bir dünya düzeni yaratma kararlılığında ortak bir dış politika üretim süreçlerine sahip olduğu ileri sürülebilir.

Tüm bunların yanı sıra Rusya'nın Batı sonrası düzen vizyonunun Çin'inkinden farklı olduğu da söylenebilir. Rusya'nın aksine Çin, daha diyalog temelli bir sistem arzulamaktadır.

Sonuç olarak savaş devam ettiği müddetçe Çin'in bahse konu olan savaşa karşı tutumu daha da olumsuz olacaktır. Bu da Pekin ile Moskova'nın arasının açılmasına ve Rusya'nın ilerleyen süreçte küresel çapta daha da yalnızlaşmasına neden olabilir.

[1] "China's Rise Relied on Ties to the West, Which Xi Is Now Loosening", The New York Times, <https://www.nytimes.com/2023/03/23/business/china-xi-jinping-russia-putin.html>, (Erişim Tarihi: 06.09.2023).

[2] "As PacWest Shares Dive, Are We Seeing the 2008 Financial Crisis All over Again?", Cable News Network, <https://edition.cnn.com/2023/05/11/business/2008-banking-crisis-comparison/index.html>, (Erişim Tarihi: 06.09.2023).

[3] "China Overtakes Japan as World's Second-Biggest Economy", British Broadcasting Corporation News, <https://www.bbc.com/news/business-12427321>, (Erişim Tarihi: 06.09.2023).

[4] "The World's Largest Economies", World Data Info, <https://www.worlddata.info/largest-economies.php>, (Erişim Tarihi: 06.06.2023).

[5] "China's Dominance in Global Supply Chains", GMF US Org, <https://www.gmfus.org/news/chinas-dominance-global-supply-chains>, (Erişim Tarihi: 01.06.2023).

[6] "China's Dominance in Global Supply Chains", German Marshall Fund of the United States, <https://www.gmfus.org/news/chinas-dominance-global-supply-chains>, (Erişim Tarihi: 06.09.2023).

[7] "The Volume of Cargo on The Trans-Caspian Route Increased 2,5 Times in 2022", Quotidiano online di Agenzia Nova, <https://www.agenzianova.com/en/news/il-volume-delle-merci-sulla-rotta-transcaspica-e-aumentato-di-25-volte-nel-2022/>, (Erişim Tarihi: 06.09.2023).

[8] "This is China's 12-Point Blueprint for Bringing Peace to Ukraine", Bloomberg, https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-02-24/here-s-china-s-12-point-proposal-on-how-to-end-russia-s-war-in-ukraine?in_source=embedded-checkout-banner, (Erişim Tarihi: 06.09.2023).

[9] "Wang Yi Delivers a Video Speech to the China-Russia High-level Think Tank Forum", Embassy of the People's Republic of China in the Republic of Rwanda, http://rw.china-embassy.gov.cn/eng/zgyw/202206/t20220601_10697595.htm, (Erişim Tarihi: 06.09.2023).

[10] "China, Russia, and the War in Ukraine", Politik Quarterly, <https://ip-quarterly.com/en/china-russia-and-war-ukraine>, (Erişim Tarihi: 06.09.2023).

ANKASAM ANALİZ

Kuzey Kore'nin Yeni Nükleer Yasası

Kuzey Kore Parlamentosu, nükleer programını ülkenin anayasasına yerleştirmek için oybirliğiyle hareket etmiştir. Devlete ait Kore Merkezî Haber Ajansı'nın (KCNA) 28 Eylül 2023 tarihli haberine göre; ^[1] bu anayasa değişikliği sonucunda Kuzey Kore'nin nükleer güç çabaları "devletin temel yasası olarak" belirlenecektir.^[2]

Ülkenin lideri Kim Jong Un, değişikliklerin meclisten geçmesine destek olmak için bir konuşma yapmıştır. Kim, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Güney Kore gibi tehditlere karşı "stratejik caydırıcılığın kesin bir üstünlüğünü sağlamak için nükleer silahların modernizasyonunu hızlandırma" çağrısında bulunmuştur. Kim, şu ifadeleri kullanmıştır:^[3]

"Bu, ulusal savunma kabiliyetlerini önemli ölçüde güçlendirmek için güçlü bir siyasi kaldıraç sağlayan tarihi bir olaydır. Kuzey Kore nükleer güç inşa politikası, hiç kimsenin herhangi bir şeyle çığneyemeyeceği devletin temel yasası olarak kalıcı hale getirilmiştir."

Bundan sadece birkaç gün önce Kuzey Kore'nin Daimi Temsilcisi Kim Song, ülkesinin "dışarıdan gelen düşman tehditleri" sonucunda nükleer savaşa itilebileceği konusunda Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nu uyarmıştır.^[4] Kim, 26 Eylül 2023 tarihinde yaptığı konuşmada şu ifadeleri kullanmıştır:^[5]

"Kore Yarımadası, yakında nükleer savaşın patlak verme tehlikesiyle kritik bir durumdadır. Son derece tehlikeli koşullara atıfta bulunarak, Kuzey Kore'nin kendini savunmasını sağlamak için savunma yeteneklerini acilen geliştirmesi gerekmektedir."

Nükleer silahların geliştirilmesine dair kanunun ülkenin anayasasına yerleştirilmesi, Kuzey Kore'yi nükleer silahlar geliştirmekten alıkoymayı amaçlayan bir dizi BM Güvenlik Konseyi (BMGK) kararına meydan okur niteliktedir. Son bir yıl içinde Kuzey Kore, balistik ve seyir füze denemelerinin sayısını arttırmıştır. 2006 yılından bu yana altı nükleer test gerçekleştiren Kuzey Kore'nin son nükleer denemesi 2017 yılındadır.

**Zeki Talustan
GÜLTEN**
ANKASAM Asya-
Pasifik Araştırma
Asistanı

ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan da dahil olmak üzere Amerikalı yetkililer, yedinci bir testin yakın bir zamanda gerçekleşme olasılığı konusunda uyarıda bulunmuşlardır. ABD Savunma İstihbarat Ajansı Direktörü Tümgeneral Scott Berrier, bu yılın Mart ayında Kuzey Kore'nin füze ve nükleer silah envanterini genişletmesiyle "çok daha tehlikeli" hale geldiğini söyleyerek "Daha büyük kararlılık içinde ölümcül faaliyetler peşinde koşmaya devam ediyorlar" demiştir. Ancak Kuzey Koreli yetkililer, nükleer silahların birikimini, ABD, Güney Kore ve Japonya gibi tehditlere karşı kendini savunmanın gerekliliği olarak göstermektedir.

Kuzey Kore lideri Kim Jong Un, ABD, Japonya ve Güney Kore arasındaki birlikteliği "Asya versiyonu NATO"ya benzetmektedir.[6] Üç ülke, Pasifik bölgesinde düzenli olarak ortak askeri tatbikatlar gerçekleştirmiş ve Kuzey Kore devlet medyası bu durumu "nükleer şantaj" olarak nitelendirmiştir.[7] Bu ayın başlarında Kim, ülkesinin dışına nadir bir ziyarette bulunarak Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'i Vostochny uzay üssünde ziyaret etmiştir ve Rusya'nın askeri kabiliyetlerini incelemiştir. Putin ise karşılığında Kuzey Kore'yi ziyaret etmeyi taahhüt ederek, iki ülke arasında silah ticareti anlaşması konusunda endişelere yol açmıştır.

Kuzey Kore'nin nükleer programını ülkenin anayasasına dahil etme kararı, uluslararası toplumda büyük endişe yaratmıştır. Kuzey Kore'nin lideri Kim Jong Un'un bu değişikliği desteklemesi, ülkenin nükleer silahlarının modernizasyonunu hızlandırma ve stratejik caydırıcılıkta üstünlük elde etme hedeflerini vurgulamaktadır.

Bu hamle, ABD ve Güney Kore gibi algılanan tehditlere karşı bir savunma mekanizması olarak sunulmuş ve ulusal güvenliği sağlamak için acil bir ihtiyaç olarak gerekçelendirilmiştir. Ancak bu eylem, uluslararası arenada nükleer silahların yayılmasına karşı açık bir meydan okumadır. Kuzey Kore'nin bu yönde aldığı kararlar, bölgesel ve küresel istikrarı ciddi şekilde tehdit edebilir ve nükleer silahların kontrolsüz bir şekilde yayılmasının önünü açabilir. Kuzey Kore, kendisini savunma ihtiyacı olarak nükleer silahlarını geliştirme argümanını öne sürse de uluslararası toplum, bu tür bir nükleer silahlanmanın bölgesel güvenliği daha da tehlikeye atabileceği ve çatışma riskini artırabileceği uyarısında bulunmaktadır.

Sonuç olarak bölgesel barış ve güvenliğin sağlanması için diyalog ve diplomasi yoluyla çözümler aranmalı ve tüm taraflar arasında güven artırıcı önlemler alınmalıdır. Bu tür adımlar, Kuzey Kore'nin nükleer programının askeri yöntemlerle değil, diplomasi ve müzakere yoluyla ele alınması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

[1] "North Korea Enshrines Nuclear Power Status in Constitution", Le Monde, https://www.lemonde.fr/en/international/article/2023/09/28/north-korea-enshrines-nuclear-power-status-in-constitution_6140490_4.html, (Erişim Tarihi: 30.09.2023).

[2] "North Korean Parliament Enshrines Nuclear Ambitions in Constitution", Al Jazeera, <https://www.aljazeera.com/news/2023/9/27/north-korean-parliament-enshrines-nuclear-ambitions-in-constitution>, (Erişim Tarihi: 30.09.2023).

[3] "North Korea Enshrines Nuclear Power Status in Constitution", a.g.e., (Erişim Tarihi: 30.09.2023).

[4] Aynı yer.

[5] "North Korean Parliament Enshrines Nuclear Ambitions in Constitution", Al Jazeera, <https://www.aljazeera.com/news/2023/9/27/north-korean-parliament-enshrines-nuclear-ambitions-in-constitution>, (Erişim Tarihi: 30.09.2023).

[6] Aynı yer.

[7] Aynı yer.

ANKASAM ANALİZ

İklim Krizi Çerçevesinde ABD-Çin İlişkileri

26 Ekim 2023 tarihinde Pekin'de Kaliforniya Valisi Gavin Newsom'le bir araya gelen Çin Çevre Bakanı Huang Runqiu, ülkesinin iklim değişikliğiyle mücadelede Amerika Birleşik Devletleri'yle (ABD) işbirliğini güçlendirmek istediğini söylemiştir. Zira Gavin Newsom, iklim işbirliğini geliştirmek amacıyla Çin'e bir gezi düzenlemiştir.[1]

İklim, ABD ve Çin'in birlikte çalışma noktasında ortak irade sergileyebildikleri az sayıdaki konulardan biridir. İki ülke arasındaki ilişkiler, son yıllarda ticaret uygulamaları, gümrük engelleri, insan hakları konuları ve Tayvan'ın statüsü gibi konular nedeniyle kötüleşmiştir.

Huang Runqiu, geçen yıl Çin ile Kaliforniya arasında imzalanan bir anlaşma kapsamında "karbon pazarı yatırımı, iklim uyum, çevre hukuku uygulaması ve insanlar arası değişimde" işbirliği yapmayı sürdüreceğini söylemiş ve bunun Çin-ABD çevre işbirliği üzerinde olumlu bir etkisi olmasını amaçladığını belirtmiştir.[2]

Gavin Newsom ise Kaliforniya'nın hava kirliliğini ve diğer iklimle ilgili sorunları düzenleme konusunda bir lider olduğunu söylemiştir. Kaliforniya Valisi şu ifadeleri kullanmıştır:[3]

"Yerel liderliğin sınırlarını kabul ediyoruz. Daha fazla ortak gerekiyor. Ben işte bu ortaklık ruhuyla buradayım ve aynı zamanda tüm cevapların da elimizde olmadığını kabul ediyorum."

Çin ve Kaliforniya, çevre kirliliği ve emisyonları azaltma konusundaki bilgi alışverişini teşvik etmek amacıyla 25 Ekim 2023 tarihinde bir deklarasyon yayımlamıştır. Deklarasyon, açık deniz rüzgarı, ileri enerji depolama teknolojileri ve sıfır emisyonlu araçlar da dahil olmak üzere iklim değişikliğiyle mücadele etmek için birlikte çalışmayı taahhüt etmektedir.

**Zeki Talustan
GÜLTEN**
ANKASAM Asya-
Pasifik Araştırma
Asistanı

Gavin Newsom, Pekin'de dostlukla karşılanmıştır. 26 Ekim 2023 tarihinde Kaliforniya Valisi, Çin Devlet Başkanı Şi Cinping, Dışişleri Bakanı Wang Yi ve Başkan Yardımcısı Han Zheng gibi üst düzey yetkililerle bir araya gelmiştir. Gavin Newsom, iklim meselesinin her iki ülkenin geleceğini de ilgilendirdiğini vurgulamıştır.[4]

Çin Çevre Bakanı'nın Kaliforniya Valisi Gavin Newsom'la iklim değişikliğiyle mücadelede işbirliği yapma isteğini dile getirmesi, küresel iklim değişikliğiyle başa çıkmak için uluslararası işbirliğinin önemini vurgulamaktadır. Bu gelişme iki büyük ekonomik ve politik aktörün iklim değişikliği konusunda işbirliği yapma niyetini yansıtmaktadır. Ayrıca bu gelişme, uluslararası arenada iklim değişikliği mücadelesinin devam etmesi gerektiğini göstermektedir. Çünkü iklim değişikliği, küresel bir meydan okuma olarak kabul edilmektedir.

İki tarafın iklim değişikliğiyle mücadelede işbirliği yapma niyeti, Çin ve ABD arasındaki gerginliklere rağmen, iklim değişikliği konusunun her iki ülke için de kritik bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. İklim değişikliği, bilim insanları ve politikacılar tarafından dünya genelinde bir acil durum olarak kabul edilmektedir ve bu nedenle uluslararası düzeyde işbirliği konusu öne çıkmaktadır.

Huang Runqiu'nun açıklamaları, ABD ve Çin arasındaki işbirliği alanlarının iklim değişikliğiyle sınırlı olmadığını belirtmektedir. İki ülkenin işbirliği yapabileceği konular, açık deniz rüzgarı, enerji depolama teknolojileri ve sıfır emisyonlu araçlar gibi ileri teknoloji alanlarını da kapsamaktadır. Bu, iklim değişikliğiyle mücadelede sadece karbon azaltma değil, aynı zamanda temiz enerji ve sürdürülebilir teknolojilere yönelik bir odaklanma olduğunu da gözler önüne sermektedir.

Sonuç olarak bu gelişme, iklim değişikliğiyle mücadelede eyaletler gibi ulus-altı düzeyde ve devletler gibi ulusal düzeyde işbirliğinin önemini vurgulamaktadır. Nitekim çevre ve iklim gibi konular, politik çekişmelerin ötesinde ulusların önemli ortak sorunlarının başında gelmektedir.

[1] "China Says it Wants to Bolster Climate Cooperation with US as California Gov. Newsom Visits Beijing", Associated Press News, <https://apnews.com/article/gavin-newsom-climate-change-cooperation-china-beijing-894dd6b1a0290b12aee9c9915dc3443a>, (Erişim Tarihi: 26.10.2023).

[2] "China Says it Wants to Bolster Climate Cooperation with US as California Gov. Newsom Visits Beijing", The Independent, <https://www.independent.co.uk/news/ap-california-china-beijing-taiwan-b2436247.html>, (Erişim Tarihi: 26.10.2023).

[3] "China Says it Wants to Bolster Climate Cooperation with US as California Gov. Newsom Visits Beijing", The Derrick, https://www.thederrick.com/ap/world/china-says-it-wants-to-bolster-climate-cooperation-with-us-as-california-gov-newsom-visits/article_f86c5be9-d295-5ce0-a807-49b54269e5e3.html, (Erişim Tarihi: 26.10.2023).

[4] Aynı yer.

ANKASAM ANALİZ

Ukrayna'nın Rusya'ya "Karşı Saldırısı" ve ABD'nin Planı

1 Ağustos 2023 tarihinde Ukrayna Devlet Başkanlığı Ofisi Danışmanı Mihail Podolyak, savaşın yakında tamamen Rusya topraklarına taşınacağını bildirmişti.[1] Haziran 2023 tarihinden beri Ukrayna Ordusu'nun Rusya'ya "karşı saldırı" başlattığı bilinmektedir. Bu bağlamda Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) liderliği başta olmak üzere üye ülkelerin Kiev'e hava savunma sistemi, tanklar, savaş uçakları ve uzun menzilli füze tedarikini hızlandırma çabası dikkat çekmektedir.

Ukrayna'ya Leopard-2 tankları ve F-16 tedarikiyle ilgili tartışmalar geçtiğimiz yıla kadar uzanmaktadır. Hatırlatmak gerekirse Almanya, o dönemde Leopard-2 tanklarının Ukrayna'ya gönderilmesine uzun süre karşı çıkmıştı. Berlin, bunu yapabilmek için tek bir şart öne sürmüştü. O da Batılı müttefiklerin aynı şekilde Ukrayna'ya destek olmasıydı. Uzun süren pazarlıklar sonuç vermiş ve Washington yönetimi, Ukrayna'nın Rusya'ya karşı saldırıda bulunabilmesi için Amerikan yapımı M1 Abrams tanklarını göndermeyi kabul etmiştir.[2]

Yine bu süreçte Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenski, Rusya'ya karşı hava sahasında yetersiz kaldıklarını sürekli dile getirmiş ve Avrupa'dan bu konuda ısrarla yardım istemişti. Yaptığı çağrılar sonuç vermiş ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) başta olmak üzere bazı İskandinav ve Kuzey Avrupa ülkeleri, Ukrayna'ya F-16 göndereceklerini açıklamıştır.[3] Bunun yanı sıra NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Ukrayna'nın acilen hava savunmasına ihtiyacı olduğunu söylemiştir.[4] Ukrayna'nın karşı saldırılarında hızlı bir ilerleme beklenirken, diğer yandan Alman ve Amerikan tanklarının teslimatı ve bu tankların kullanımı için verilecek eğitimler, ayrıca F-16 pilotlarının eğitimi gibi teknik bir takım zorluklar da devam etmektedir.

Dr. Cenk TAMER

ABD Başkanı Joe Biden, 21 Eylül 2023 tarihinde Ukraynalı mevkidaşı Vladimir Zelenski'yle yaptığı görüşmede, Ukrayna'ya ATACMS uzun menzilli füzeleri göndereceğini söylemiştir.[5] Halbuki bugüne kadar ABD, Ukrayna'nın bu sistemi Rusya içindeki hedefleri vurmak ve çatışmayı daha geniş alana yayacağı endişesiyle göndermekten uzak durmuştu. Fakat bu stratejisinden vazgeçerek Ukrayna'nın artık savaşı Rus topraklarına taşımasına sıcak bakmaya başlamıştır. Hatta Ukrayna'nın bu kararı vermesinde ABD ve İngiltere'nin baskıları etkili olmuştur, denebilir. Çünkü bu, aynı zamanda Batı'nın Rusya ve Çin'e karşı vermiş olduğu savaşı temsil etmektedir.

Avrupa içerisinden Almanya da Ukrayna'nın savaşı Rus topraklarına taşımasına olumsuz bakmaktadır. Zira Ukrayna, bu amaç doğrultusunda Almanya'dan uzun menzilli Taurus füzelerini talep etmiş, ancak Almanya bunları Kiev'e teslim etmeye sıcak bakmamış, hatta bunların menzilin kısıltabilmek için çalışmalar yapmıştır.[6] Dolayısıyla ABD'nin uzun menzilli füzelerini Ukrayna'ya gönderme kararı, Almanya'nın benzer bir adımı izlemesi için yol gösterici olabilir.

Görünen o ki ABD, Avrupa ülkelerini ve özellikle Almanya'yı Ukrayna'ya daha fazla yardım yapmaya çağırırken, kendisi benzer bir yardım yapmaktan kaçınmaktadır. Ancak Almanya, bu desteği ABD'den de beklemektedir. Kısacası Beyaz Saray'ın uzun menzilli füzeleri Ukrayna'ya gönderme kararı, büyük ölçüde Almanya'yı Taurus füzelerini Ukrayna'ya göndermesi için teşvik etmek amaçlıdır.

Ukrayna'daki savaşın uzun soluklu olacağını belirten Stoltenberg, savaşı sona erdirmenin tek yolunun Kiev'e silah sevkiyatını hızlandırmaktan geçtiğini söylemektedir.[7] Stoltenberg'e göre, "Modern silahların Ukrayna silahlı kuvvetlerine transferini reddetmek veya geciktirmek, Kremlin'i savaşı sürdürmeye doğrudan teşvik etmek, demektir." [8] En önemli mesajı ABD'ye veren Stoltenberg, "Eğer ABD, Çin'le başa çıkmak istiyorsa öncelikle Ukrayna'nın kazanmasını sağlamalıdır." demiştir.[9] Stoltenberg'e göre; Eğer Avrupa, Ukrayna'daki savaştan bir an önce galip çıkarsa, kolaylıkla Çin'le mücadeleye yönelebilecektir. Bu da ABD'nin çıkarlarına uygundur.[10] Bunun bilincinde olan ABD ve İngiltere, Ukrayna'da kesin bir zafer kazanmak için Avrupa ülkelerini Kiev'e askeri yardımı artırmaları için zorlamaktadır. Çünkü Avrupa'nın hemen yanı başındaki savaş bitmeden bu ülkelerin başlarını kaldırıp Çin'e yönelmeleri de mümkün olmayacaktır.

Diğer yandan Çin'in Ukrayna'daki savaşı bitirmeye yönelik Rusya'ya yaptığı çağrılar da dikkat çekicidir. Bu savaş, Batılı güçlerin enerjisini Avrupa'ya yoğunlaştırmasına neden olmaktadır. Eğer Ukrayna'daki savaş biterse tüm Avrupa belki de Çin'le mücadeleye koyulacaktır. Çin ise dünyada istikrar ve barıştan yanadır. Pekin'in amacı, Asya-Pasifik'te Rusya'nın desteğini alabilmektir. Bunun yolu ise Ukrayna'daki savaşın bitmesinden geçmektedir. ABD'nin planı ise Rusya'yı Avrupa'da yeni krizlerle oyalamaktır. Fakat bu krizler de Avrupa'yı aynı şekilde oyalamaktadır. Bu ikilem içerisinde ABD hem Avrupa'da hem Asya-Pasifik'teki mücadelesini eş zamanlı sürdürmeye çalışacaktır.

[1] "Ukrayna: Savaş Yakında Tamamen Rusya Topraklarına Taşınacak", AA, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ukrayna-savas-yakinda-tamamen-rusya-topraklarina-tasinacak/2959011>, (Erişim Tarihi: 23.09.2023).

[2] "Ukraine Will Receive M Abrams Tanks for Counteroffensive, Says US", Euro News, <https://www.euronews.com/2023/09/19/ukraine-will-receive-m-abrams-tanks-for-counteroffensive-says-us>, (Erişim Tarihi: 23.09.2023).

[3] "ABD, Danimarka ve Hollanda'nın Ukrayna'ya F-16 Göndermesine İzin Verdi", BBC, <https://www.bbc.com/turkce/articles/cw89v1q3qnyo>, (Erişim Tarihi: 23.09.2023).

[4] "NATO Chief: Ukraine Urgently Needs Air Defenses", Euractiv, <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/nato-chief-ukraine-urgently-needs-air-defenses/>, (Erişim Tarihi: 23.09.2023).

[5] "US Will Send Ukraine ATACMS Long-Range Missiles, Joe Biden Tells Volodymyr Zelensky, According to Report", SCMP, <https://www.scmp.com/news/world/russia-central-asia/article/323549/us-will-send-ukraine-atacms-long-range-missiles-joe-biden-tells-volodymyr-zelensky-report-says>, (Erişim Tarihi: 23.09.2023).

[6] "Germany Mulls Sending Ukraine Taurus Long-Range Missiles", Liga Net, <https://news.liga.net/en/politics/news/berlin-obsujdaet-s-mbda-postavku-ukraine-modifitsirovannyh-krylatyh-raket-aurus-reuters>, (Erişim Tarihi: 23.09.2023).

[7] "NATO Chief Warns Ukraine Allies to Prepare For 'Long War'", Politico, <https://www.politico.eu/article/nato-chief-jens-stoltenberg-warns-ukraine-allies-to-prepare-for-long-war/>, (Erişim Tarihi: 23.09.2023).

[8] Aynı yer.

[9] "NATO Chief: US Has to Ensure Ukraine Wins If It Wants to Deal with China", AA, <https://www.aa.com.tr/en/world/nato-chief-us-has-to-ensure-ukraine-wins-if-it-wants-to-deal-with-china/2998104>, (Erişim Tarihi: 23.09.2023).

[10] Aynı yer.

ANKASAM ANALİZ

Finlandiya'ya Siber Saldırı ve Bölgesel Güvenlik

Finlandiya, Kuzey Avrupa'da yer alan bir ülke olarak, siber güvenlik konusunda uluslararası alanda öne çıkan bir model sunmaktadır. Bu ülke, bilgi teknolojisi altyapısını güçlendirmek ve siber tehditlere karşı etkili bir şekilde korunmak amacıyla çeşitli stratejiler ve politikalar geliştirmiştir.

Siber saldırılar, devletlerin ulusal güvenliğe dönük giderek artan bir şekilde tehdit oluşturmaktadır. Birçok devlet, siber alanda casusluk, bilgi sızdırma, altyapı saldırıları ve çeşitli siber operasyonları kullanarak stratejik avantaj elde etmeye çalışmaktadır.

Finlandiya Güvenlik ve İstihbarat Servisi (SUPO), ülkenin NATO'ya katılımı ve Ukrayna'daki savaşın ardından artan gerilimin ortasında, Rusya'nın Finlandiya'yı hedef alan istihbarat operasyonlarının en aktif faillerinden biri olduğunu açıklamıştır. 12 Ekim 2023 tarihinde SUPO, ülkenin denizcilik altyapısını hedef alan şüpheli bir sabotaj eyleminin ardından "Rusya'yla ilişkilerin önemli ölçüde kötüleştiği" uyarısında bulunmuştur.[1] Rusya'nın siber saldırılar ve dezenformasyon gibi çeşitli tehditlerle ülkeyi zorladığının altı çizilmiştir. SUPO'nun kıdemli analistlerinden Suvi Alvari, "Rusya'nın bize yönelik casusluk girişimleri, savaş sırasında özellikle de siber alanda arttı." demiştir.[2]

Finlandiya Cumhurbaşkanı Sauli Niinistö, Haziran 2023 tarihinde, yapılan saldırıların Viyana Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu açıklamıştı. Helsinki'den birkaç diplomatın sınır dışı edilmesinin ardından Rusya'nın istihbarat toplama odağını çevrimiçi faaliyetlere kaydıracağı anlaşılmaktadır. Norveç ve İsveç de geçtiğimiz aylarda istihbarat görevlisi oldukları iddiasıyla bazı Rus isimleri sınır dışı etmiştir. Suvi Alvari, saldırıların devam edeceğini şu sözlerle açıklamıştır: [3]

Sena BİRİNCİ

"Rusya'nın siber alanda yetenekli olduğu aşikâr. Bu yüzden hazırlıkta. Rusya'nın bize karşı Dağıtılmış Hizmet Reddi (DDoS) saldırılarına devam etmesinin muhtemel olduğunu değerlendiriyoruz. Rusya kendi halkının gözünde Finlandiya'nın imajını zayıflatmak istiyor ve bu yüzden hakkımızda çok fazla olumsuz haber yapıyor."

Rusya'nın istihbarat motivasyonunu arttırmasındaki önemli sebeplerin başında Finlandiya'nın NATO üyeliği ve Ukrayna'ya verdiği destek gelmektedir. Finlandiya'nın NATO üyeliği, Rusya tarafından olumlu karşılanmamıştır. Bu durum, Rusya'nın Finlandiya'ya karşı tavrının sertleşmesine neden olmuştur. Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden önce iki ilişkilerin stabil olduğu, ancak günümüzde Rusya'nın Finlandiya'yı dost olmayan bir ülke olarak gördüğü bilinen bir gerçektir.

Önümüzdeki baharda Rusya ve Finlandiya'da seçimlerin yapılması beklenirken, güvenlik güçleri olası müdahalelere karşı tetikte olacaktır. Finlandiya Ulusal Soruşturma Bürosu, çalışmalarının devam ettiğini açıklamıştır. İsveç de komşusu Finlandiya'yla aynı durumları yaşadıklarını, Rusya ve diğer aktörlerinden gelen siber savaş tehditlerinin arttığını söylemiştir. Ardından İsveçli yetkililer, Estonya'yla olan bir denizaltı telekomünikasyon kablosunun zarar gördüğünü açıklamıştır. İsveç Sivil Savunma Bakanı Carl-Oskar Bohlin, olayın nedeninin belirsiz olduğunu söylemiştir.[4]

Rusya'nın Finlandiya'ya yönelik siber casusluk girişimleri, bölgesel güvenlik üzerinde yıkıcı etkiler doğurabilir. Finlandiya'nın siber saldırılara karşı hazırlıklı olduğu ve Rusya'nın bu saldırıları kullanarak ülkenin imajını zayıflatmaya çalıştığı öne sürülmektedir. Finlandiya, Rusya'nın dezenformasyon yöntemiyle uluslararası kamuoyunu etkilemeye çalıştığını iddia etmektedir. Sonuç olarak siber saldırılar, İskandinavya ve Baltık bölgesindeki güvenlik ortamının hızla bozulmasına yol açmaktadır. Rusya, eğer bu saldırılarına devam ederse bölge devletleri, kolektif önlemler alma yoluna gidebilirler.

[1] Alexander Martin, "Finnish Intelligence Agency Warns Russia Treating Finland As A 'Hostile Country'", The Record News, [1] "AB Elektrik Piyasası İçin Reform Teklifi Verildi", AA, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ab-elektrik-piyasasi-icin-reform-teklifi-verildi/2845489>, (Erişim Tarihi: 14.03.2023), (Erişim Tarihi: 19.10.2023).

[2] Miranda Bryant, "Finland Faces Growing Russian Online Threat, Finnish Security Services Say", The Guardian, <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/18/finland-faces-growing-russian-online-threat-finnish-security-services-say> (Erişim Tarihi: 19.10.2023).

[3] Aynı yer..

[[4] Niklas Pollard, "Sweden Says Telecom Cable With Estonia Damaged But Operating", Reuters, 4] "AMB'den Enerjide Dönüşüm Vurgusu", Bloomberg, <https://www.bloomberght.com/amb-den-enerjide-donusum-vurgusu-2339281>, (Erişim Tarihi: 29.09.2023).

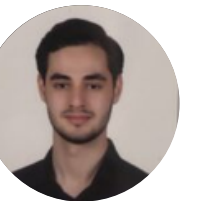
ANKASAM ANALİZ

Avrupa Birliği Enerji Reformu

2023 yılında küresel enerji sektörünü derinden etkileyen çok sayıda gelişme yaşanmıştır. Özellikle Petrol İhraç Eden Ülkeler Teşkilatı'nın (OPEC) petrol üretimini kısıtlaması, büyük bir etkiye sebep olmuştur. Enerjide arz-talep dengesi ile enerji güvenliğinin sürdürülebilmesi için sağlık, tarım ve sanayi gibi birçok konuyu içeren bir reformun sinyalleri verilmiştir. Bilhassa Avrupa Birliği (AB), Rusya-Ukrayna Savaşı'nın sürdürülebilir enerji arzına olumsuz etkisinin azaltılması ve sektördeki büyümenin engellenmemesi için çözüm arayışına girmiştir.

Brüksel, 14 Mart 2023 tarihinde tüketicileri fiyat artışlarından korumak için elektrik piyasası kurallarını değiştirmeye ve sabit fiyatlı elektrik sözleşmeleri kullanımını yaygınlaştırmaya yönelik reform teklifi hazırlamıştır.[1] Bahse konu teklifin içeriği oldukça geniştir. Bu sayede yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretenlerle uzun vadeli sözleşmelerin teşvik edilmesi, fosil yakıtların olumsuz etkilerinin azaltılması, sisteme temiz ve esnek çözümlerin sağlanması, yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesi, elektrik piyasasında şeffaflık ve bütünlük ile Avrupa'da adil rekabetin sağlanması hedeflenmektedir. Dolayısıyla Avrupa sanayisi karbondan arındırılarak yeşil dönüşüm gerçekleşecek, yenilenebilir ve uygun fiyatlı enerjiye ulaşacaktır. Bu durum, yenilenebilir elektrik üretiminde fiyat istikrarını da beraberinde getirerek hem tedarikçilerin hem de tüketicilerin faydalanmasına sebep olacaktır.[2]

İspanya Enerji Bakanı Teresa Ribera, 18 Ekim 2023 tarihinde Fransa ve Almanya arasındaki görüş ayrılıklarının giderildiğini ve AB üyelerinin enerji piyasasındaki reform konusunda anlaşmaya vardıklarını açıklamıştır. Bakan Ribera, gazetecilere yaptığı açıklamada en önemli faktörün neredeyse oybirliği olduğunu ifade etmiştir. Zira bu konuda sadece Macaristan çekimser kalmıştır. Varılan anlaşma, enerji projelerini desteklemek için devlet yardımının nasıl kullanılabileceğini açıklayan yasanın bir bölümüne odaklanmıştır. Bahse konu görüşmeler, Almanya'nın yaklaşımı sebebiyle aylardır durmuştu.[3] Nitekim Berlin'in mevzu bahis planın rekabeti bozabileceğine ve Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra dünyanın en büyük ikinci nükleer filosuna sahip olan Fransa'yı avantajlı hale getireceğine yönelik endişeleri söz konusuydu.

Ömer Faruk
PEKGÖZ

Rusya-Ukrayna Savaşı öncesi yeşil dönüşüm reformlarını başlatan AB, savaşa beraber elektrik taleplerini karşılamakta zorluk yaşamıştır. Mevzu bahis zorlukların başında ise baz santrallerinin devre dışı bırakılması, nükleer enerji programının askıya alınması ve yenilenebilir enerjinin sürdürülebilir üretim yapamaması gelmektedir. Artan üretim maliyetleri ile güneş ve rüzgâr enerjisinde megavat başına yatırım maliyetlerinin milyon avrolara çıkması, bu alanda yatırımları sekteye uğratmıştır.

Avrupa Merkez Bankası (AMB) Başkanı Christine Lagarde, Paris'te düzenlenen Enerji Dönüşümü konferansında 29 Eylül 2023 tarihinde konuşmuştur. Uluslararası Enerji Ajansı, Avrupa Yatırım Bankası ve AMB tarafından düzenlenen konferansta yenilenebilir enerjiye dikkat çekmiştir. Hızla değişen enerji fiyatlarının ve enerji piyasalarındaki kalıcı değişimlerin enflasyon dinamikleri üzerinde önemli etkileri olabileceğine işaret etmiştir. Başkan Lagarde, düzenli şekilde gerçekleşecek temiz enerji dönüşümünün herkesin faydasına olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca iklim değişikliği nedeniyle doğal afetlerin daha sık ve şiddetli bir hal aldığını hatırlatarak, son 50 yılda hava koşullarıyla ilgili felaketlerin sayısının 5 kat arttığını belirtmiştir.[4]

"Eğer yeşil dönüşümü yanlış bir şekilde yaparsak yüksek sosyal maliyetler ortaya çıkacak."

Başkan Lagarde, avro bölgesindeki şirketlerin büyük çoğunluğunun iklim kriziyle mücadele ve yeşil dönüşüm reformu kapsamında yatırım gerekliliğine vurgu yapmış ancak bu yatırımların artan finans maliyetleri sebebiyle ertelendiğini de eklemiştir. AB, reformlarda ek bütçelerin oluşturulmasına rağmen Rusya-Ukrayna Savaşı'ndan bu yana enerji istikrarını korumak ve savaşın olumsuz etkilerine karşı mücadele etmek için 792 milyar avroluk ek harcama yaptığını belirtmektedir.[5]

AB için başlıca yatırım alanları; enerji depolama, hidrojen bazlı üretim ve tüketim, güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi ve füzyon teknolojilerinin gelişmesidir. Füzyon enerjisiyle ilgili Uluslararası Termonükleer Deneysel Reaktör projesinin devam etmesi, bu alanda füzyonun henüz başlangıç seviyesinde olduğunu gösterse dahi "enerjisiz bir dünya" hayaline en çok yaklaşan proje olmuştur. İlgili hedeflerin 2040 yılına kadar tamamlanması için yaklaşık 2 trilyon dolarlık bir bütçe söz konusudur.

Reformla ilgili AB tarafından yapılan açıklamada şu ifadeler kullanılmıştır:[6]

"Uzun vadeli elektrik piyasalarını istikrara kavuşturmayı amaçlayan bu reform, enerji alım anlaşmalarının pazarını destekleyerek, fark sözleşmeleri (CfDs) ve vadeli piyasanın likiditesini artırarak iki yönlü fark sözleşmelerini yaygınlaştırmayı hedefliyor. İki yönlü fark sözleşmeleri, rüzgâr enerjisi, güneş enerjisi, jeotermal enerji, rezervsiz hidroelektrik ve nükleer enerji gibi yeni enerji üretim tesislerine yatırım yapmak için kullanılacaktır. Bu, tahmin edilebilirlik ve güvence sağlayacaktır. İki yönlü CfD'ler için kurallar, düzenlemenin yürürlüğe girmesinden sonra üç yıllık bir geçiş döneminden sonra (iki veya daha fazla teklif bölgesine bağlı offshore hibrit varlık projeleri için beş yıl) sadece uygulanacaktır, mevcut projeler için hukuki güvenceyi sürdürmek amacıyla uygulanmıştır."

Bu çerçevede G20 sonrası ve 28. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı öncesi dönemde AB, hem taahhüt ettiği konularda ilerlemeler kaydetmiş hem de enerji istikrarını hukuki bir zemine oturtmuştur. Bu konuda alınan kararların bölgesel ve küresel ölçekte örnek teşkil edeceğini söylemek mümkün hale gelmiştir. Enerji istikrarının en önemli bileşeni olan hukuki reformların tamamlanması, bir kez daha bu alanda iktisadi bağımsızlığın formülü olarak gösterilmiştir.

[1] "AB Elektrik Piyasası İçin Reform Teklifi Verildi", AA, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ab-elektrik-piyasasi-icin-reform-teklifi-verildi/2845489>, (Erişim Tarihi: 14.03.2023).

[2] Aynı yer.

[3] "AB Üyeleri Enerji Piyasası Reformu Üzerinde Anlaştılar", EkoTürk, <https://www.ekoturk.com/haber/ab-uyeleri-enerji-piyasasi-reformu-uzerinde-anlastilar/>, (Erişim Tarihi: 18.10.2023).

[4] "AMB'den Enerjide Dönüşüm Vurgusu", Bloomberg, <https://www.bloomberght.com/amb-den-enerjide-donusum-vurgusu-2339281>, (Erişim Tarihi: 29.09.2023).

[5] "Avrupa, 2040'ta 2 Trilyon Dolarlık Yatırımla Tamamen Yenilenebilir Enerjiye Geçebilir", Yeşil Haber, <https://tly/saffm>, (Erişim Tarihi: 7.10.2023).

[6] "Reform Of Electricity Market Design: Council Reaches Agreement", European Council Council of the European Union, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/10/17/reform-of-electricity-market-design-council-reaches-agreement/>, (Erişim Tarihi: 17.10.2023).

BASINDA ANKASAM

29 EKİM 2023

ANKASAM Başkan Başkanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın NURHAN, İsrail-Filistin Hattındaki Son Gelişmeleri TVNet'te Değerlendirdi.

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) bünyesinde faaliyet gösteren ve uluslararası hakemli dergi olan *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*'nin son sayısı yayımlanmıştır. *Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, İdeal Online, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK* veri tabanları tarafından taranan dergimize aşağıdaki bağlantı üzerinden ulaşabilirsiniz.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ CİLT VIII , SAYI I

BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) bünyesinde faaliyet gösteren ve uluslararası hakemli dergi olan *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*'nin son sayısı yayımlanmıştır. *Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, İdeal Online, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK* veri tabanları tarafından taranan dergimize aşağıdaki bağlantı üzerinden ulaşabilirsiniz.

ANKASAM BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ CİLT VIII , SAYI I

